

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 fr.)
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Nemzeti erők.

Írta: *Éhen Gyula*, országgyűlési képviselő.

Budapest, április 13.

Az 1848. évi nagy átalakulásokat megelőző időben a magyar nemzet és társadalom osztályokba csoportosulva jelentkezik.

Ez a régi típus nem pusztán a „karok és rendek” kiváltságos osztályaiban nyer élénk kifejezést, hanem a mezővárosok és községek iparozói körében is, kik a középkori gildák mintájára alakított céhekben egyesülve viselik magukon az exkluzivitás jellegét.

Az az erő tehát, melyet a nemzet és társadalom kifejt; azok az eredmények, melyeket a mult idők eseményei tárnak élénk: nem az egész nemzet általános érdekeit be- töltő nagy tények, hanem az osztályokra tagolt rendi társadalomnak elvont érdekeivel azonosuló cselekvések, melyeknek kiindulása és végső célja mindig csak az osztály- érdek kielégítése volt.

Akkor tehát, midőn a nemzetnek és társadalomnak az individuális erőket abszorbeáló hatalma és befolyása évszázadokon keresztül majdnem kizárólagosan a rendi tagozatok törvénybiztosította intézményében nyert érvényesülést: lehet-e csodálkozni, hogy a magyar társadalom önkéntelenül ragaszkodott régi génuszához és oly nehezen tudott kibontakozni régi hagyományaiból, hogy ugy az ország önkormányzatában, valamint a vármegyei közelet terén mintegy kizárólagos jogosultságot vindikált magának az összes pozíciók lefoglalására.

Pedig azok a nagy lelkek, azok az eszményileg gondolkodó és cselekvő nagy hazafiak, kik nemesi előjogaikról minden fenn- tartás nélkül, tehát tisztán hazafias érzéstől indítatva feltétlenül lemondtak; e lemondás

tényével fel akarták szabadítani a magyar nemzetnek és társadalomnak összes intellektuális erőit és mindenkre nézve hozzáférhetővé kívánták tenni mindazon állásokat, melyekre annakelőtte csak a születés csélyei minősítettek.

Az 1848. évi törvényalkotások képezik tehát a mesgyét, melynél az osztályérdek kizárólagossága véget ér s melynél egyben előtérbe lép az individuális erő, a tudás és munka ereje, mely teljes joggal követeli, hogy számára minden irányban és minden vonatkozásban tér nyitassék; hogy e két vezérlő momentum legyen a szilárd erkölcsi alap, melynek Magyarország legvilágosabb közintézményei felépülnek és a nemzet közjára megizmosodnak.

Ha él bennünk a komoly szándék és akarat, hogy Magyarországot saját nemzeti intéstitúcióiban nagygyá és hatalmassá fejlesszük: akkor háttérbe kell szorulnia minden születési előjognak és osztályérdeknek s chelyett arra kell törekednünk, hogy a nemzet intellektuális erőit egyesítsük és minél szélesebb körben érvényesülő tudással, minél ernyedetlenebb munkássággal dolgozzunk az egységes magyar állam kiépítésén.

Ha örökök valaki nagy vagyont és fényes nevet, e véletlen folytán már ugysis nagy előnyöket nyert kortársai felett, kiknek ugy a jóhangzú neve, mint a vagyont egyéni szorgalmuk, tudásuk és munkásságuk által kell megszerezniök.

A név már magában véve jó ajánlólevél, becses előleg. A gazdag szülők gyermeke már otthon, a családi körben játszva tanul idegen nyelveket szerez szélesebb látókört és oly tulajdonságokat, melyeknek az a szegénysorsu fiu csak hosszú évek fáradsalmi árán juthat birtokába.

Magasabb állami és etikai szempontból tehát sohse az legyen a kérdés, kiki mily jó hangzú neve, vagy mennyi vagyont örökölt nemzõ eleitől, hanem az, hogy az a magyar polgár a maga tudásával és munkájával minő szolgálatokat teljesít hazája és nemzete érdekében.

A tudás és munka tehát az a kettős forrás, melyből az egész magyar nemzet egyetemének életcélját kell merítenie. Hisz a tudás lényünkkel egybeforról oly nagyon, melyet el nem költethünk és senki tőlünk el nem vehet. A produktív munka pedig a tudás külső eszköze, melynek segítségével vagyont szerzezhünk és a meglévőt becsülettel gyarapíthatjuk.

A tudás nem kiváltság, mely velünk született; a munka nem teher, mely az embert rabszolgává alacsonyítja; hanem annak megszerzése és ennek teljesítése állami szempontból vett oly hazafias kötelesség, mely kell hogy az egész magyar nemzet közfel- fogásával egybeforjon.

Egy nemzet tudása és munkája óriási közvagyon, melyen mint legbiztosabb alapon helyezhető el az állam létevétele. Minél több- oldalú az a tudás; mennél inkább áthatja a társadalmi osztályok minden rétegét: annál becsesebb, annál inkább válik a nemzet jólé- tének hatalmas eszközevé.

Ezen felfogás domborodik ki a magyar kultuszminiszter nemrég kibocsátott bölcs kör- rendeletében is, mely óva inti az illetékes tényezőket, hogy a tanuló-ifjúságot egyéni képességeiknek és hajlamaiknak megfelelő élet- pályára irányítsák és kényszerítsék.

Meg kell elvégre barátkoznia minden ma- gyar szülőnek és minden magyar tanuló- nak azzal a gondolattal, hogy nem pusztán az ügyvédi, orvosi, mérnöki, vagy hivatalnokai pályá

TÁRCA

Az ember.

(Keleti mese.)

Írta: *V. M. Doroszevics.*

Allah egykor leszállt a földre. A legegyszerűbb ember alakját öltötte fel, elment a legelső faluba és a legszegényesebb kunyhóba kopogtatott be.

— Fáradt vagyok, meghalok az éhségtől, — mondotta Allah mélyen meghajolva. — Bocsás- sátok be a vándort!

Ali, a szegényes kunyhó gazdája, ajtót nyitott és így szólt:

— Fáradt vándor áldást hoz a házra. Jöjj bel! Allah belépett. Ali családja a vacsoránál ült.

— Uj le! — mondotta Ali.

Allah leült. Mindenki adott neki a részéből. Mikor megvacsoráztak, az egész család imára állott fel. Csak a vendég maradt ülve és nem imádkozott. Ali ámulva nézett rá.

— Nem imádkozol Allahhoz? — kérdezte Ali.

Allah mosolygott.

— Tudod-e, ki a vendéged? — kérdezte.

Ali a vallást vonagatta:

— Azt mondtad, vándor vagy, minek tudjam a nevedet?

— Akkor hát tudd meg, ki lépett a házadba, — mondta a vándor. — En — Allah!

— És világolt, mint a villám. Ali Allah lábai elé omlott és könnyezve mondotta:

— Hogy jutottam én ilyen nagy kegyhez? Hát olyan kevés a gazdag és előkelő ember a világon? Hisz a faluban is itt van egy mullah,

Kerim, az előjáró, Mehemet, a gazdag kereskedő. Es te a legszegényebbet, a legnyomorúságosabbat választottad ki. O, Allah, köszönöm ezt neked.

Ali a lába nyomát esékolta Allahnak.

... Késő volt és mindenki leteküdt. De Ali nem tudott aludni. Egész éjszaka nyugtalanul hánykolódott az ágyban és szüntelenül csak egyre gondolt. Másnap is csak arra az egyre gondolt mindig. A vacsoránál is töprengve evett. És amikor vége volt a vacsorának, akkor Ali nem tűrtöztethette tovább magát és Allahhoz fordult:

— Ne haragudjál rám, ó Allah, ha kérdezek tőled valamit.

Allah bólintott, megengedte.

— Bámulok — mondotta Ali — bámulok és nem tudom felfogni. A falunkban van egy mullah, tudós, előkelő férfiú; mindenki, aki találkozik vele, mélyen meghajlik előtte. Itt van Kerim, az előjáró, kiváló ember — maga a váli is hozzá száll, ha a falu átutazik. Itt él Mehemet, a kereskedő, olyan gazdag ember, hogy kevés hozzá hasonló akad az egész világon. Ertett volna ahhoz, hogyan vendégeljen meg, tiszta pehelyre fektetett volna. Es te, te pedig előttem a szegény, a koldus Alihoz! Nemde, tetszem neked Allah? Ugy-e?

Allah mosolygott és így szólt:

— Tetszel nekem.

Ali kacagott örömben.

— Milyen boldog vagyok, hogy tetszem neked, milyen boldog vagyok!

Ali kitünően aludt azon az éjszakán. Jóked- vüen ment a munkába, jókedvüen tért haza, leült a vacsorához és vidáman mondotta Allahnak:

— Beszélni akarok veled vacsora után, Allah.

— Beszélhetsz velem vacsora után, — felelte Allah.

Mikor megvacsoráltak és az asszony leszedte az asztalt, Ali jókedvüen fordult Allahhoz:

— Bizonyára nagyon tetszem neked Allah, mivelhogy éppen hozzám jöttél. Nemde?

— Igen, — felelte mosolygva Allah.

— Hogyan? — folytatta Allah nevetve.

— Itt van a faluban a mullah, aki előtt mindenki meghajlik; itt van az előjáró, aki- nél maga a váli is megszáll; itt van a gazdag Mehemet is, aki a padmalyig meg tudja rakni vánkossal az ágyát és szívesen hagyott volna le neked tiz juhot is vacsorára. Es te hozzám jöttél, a szegényhez. Ugy-e, rendkívül tetszhetem neked? Mondd hát! Rendkívül?

— Igen, igen! — felelte mosolygva Allah.

— Ah, mondd hát, hogy csakugyan rend- kívül tetszem neked, — erősködött Ali, — miért mondd mindig csak „igen, igen”? Mondd hát meg, hogyan tetszem neked?

— Igen, igen, nagyon, nagyon, nagyon tetszel nekem! — mondotta Allah mosolygva.

— Tehát nagyon?

— Nagyon!

— Akkor jól van. Menjünk aludni, Allah.

Másnap még jobb kedvvel ébredt fel Ali.

Mosolygva járt-kelt egész nap és valami vidáman, valami öröndetesre gondolt. Vacsoránál három helyett evett és vacsora után a térdére csapott Allahnak:

— Azt hiszem, Allah, hogy nagyon örülsz, amiért annyira tetszem neked? Hogyan? Mondd hát meg őszintén. Nagyon örülsz, Allah?

— Nagyon, nagyon! — felelte mosolygva Allah.

— Már hiszem — mondotta Ali — a ma- gam tapasztalatából tudom, Allah testvér. Ha csak egy kutya tetszik is nekem, örülsz, ha láthatom. Es az csak egy kutya — és ez én vagyok! ... En — és te Allah! El tudom képzelni, mennyire örülsz, ha rám nézel! Egy embert látsz magad előtt, aki annyira tetszik neked. Ugy-e repes a szived örömben?

az, mely intelligenciát igényel és kenyeret nyújt, hanem ott van a kereskedő, az iparos- és egyéb pálya, amely szintén intellektuális erőt követel és ennek arányában válik az a nemzet életerős fejlődésének számottevő tényezőjévé.

"Jól élni és könnyű szerrel meggazdagodni tudás és munka nélkül;" — e léha vágy tett uralmat újabb időben az emberek lelkiéletén. S e részben nem csekély mértékben nyújtott buzdító példát a nyilvános politikai élet, mely dusan jövedelmező színekuráknak egész raját ontotta szét a közgazdasági tevékenység mezéjén.

Az összeférhetlenségről szóló törvény azonban utját vágta e szertelenségeknek s az emberek lassankint felemelkednek hivatásuknak azon színvonalára, mely arra tanít, hogy a két nagy erő, mely a nemzet hű fiait tevékenységük kifejtésében irányítja és lelkesíti, nem más, mint: a tudás és a munka!

BELFÖLD

Bánffy a magyarországi németekről. A berlini *Deutsche Tagezeitung* báró Bánffy Dezső főudvarmester nyilatkozatát közli. Aki a lap szerint úgy ismernek, mint a magyarországi németek hajthatatlan ellenségét. Bánffy kijelentette, hogy ez a vélemény téves, mert szerinte a németek Magyarország leghibebb állampolgárai. Az erdélyi szászok ellen sem tud kifogásolni valót, csak azt sajnálja, hogy azok felülnek az igazatoknak. Különösen azt sajnálja, hogy a szászok engedik kiszorítani magukat ősi földjükből és nem a magyarok szorítják ki őket, hanem az oláhok, akik ijesztő módon terjeszkednek. Bánffy újra kijelentette, hogy ő csak a tótokban és románokban látja a magyarság ellenségeit és ez okból támad azok ellen, de a németeket nem bántja.

Az obstrukció ellen. Temesvárról táviratozzák: A délmagyarországi gazdasági paraszti-egylet tízévi fennállása alkalmából Temesváron díszlőtt tartott, melyen *Hergatt* Péter nagyajai paraszt kiemelte a dévidéki svábság áldozatkész magyar hazafiságát, *Strobl* Péter bogarosi paraszt, az egylet első alapítója általános lelkesedés közt hazafias beszédében a magyar hazát az európai államok bokrétiája legszebb virágának nevezte, visszautasította a parlamenti ellenzék jelenlegi obstrukcióját, melyet a dévidéki parasztság egyhangúlag elítél. A diszgyűlés a miniszterelnökhöz és a földművelésügyi miniszterhez, mint az egylet vedőudárához elismerő táviratokat menesztett. A díszlőtt a

— Repes, repes! Menjünk aludni, — mondotta Allah.
— Jó, menjünk aludni, — hagyta helyben Ali. — Helyes.

Másnap elmélyedve járt-kelt Ali, a vacsoránál sóhajtozott, néha-néha rápislantott oldalvást Allahra és Allah észrevette, hogy Ali titokban még könnyezik is.

— Miért vagy olyan szomorú, Ali? — kérdezte Allah, mikor végére értek a vacsorának.

Ali nagyot sóhajtott.

— Rád gondoltam, Allah! Mi lett volna belőled, ha nem volnék? — kérdezte Allah ámulva.

— Mit tettél volna nélkülem, Allah? Nézd csak, milyen szél és hideg van odakünn és hogy csapokd az eső; mi lenne, ha nem volna egy olyan ember sem, mint amilyen én vagyok, aki neked annyira tetszik? Hova mentél volna? Megfagyta volna a hidegben, a szélben és esőben. Egyetlen száraz helyeske nem maradt volna rajtad. Es most itt ülsz a melegben, szárazon; világosság van itt benn és vacsoráztál. Es mind-ezért miért? Mert van egy ember, aki tetszik neked s akibe betérhetél. Elpusztultál volna, Allah, ha nem volnék a világban. Szerencsés kópé vagy te, Allah; szerencsés kópé, mivelhogy megvagyok a számodra!

Allah nem tűrtöztette többé magát, hangosan felkacagott és eltűnt. De a lócan, amelyen ült, egész halmaz arany maradt, vagy kétezer darab.

— Uram, te boldogságom, milyen gazdagság! — kiáltott fel Ali felesége és összeacsapta a kezét.
— Mennyi is lehet? Hiszen ebbe belefrülök!

De Ali félretolta öt kezével a pénztől, meg számlálta az aranyokat és így szólt:

— Nua! — Nem valami sok!

székesegyházban zászlószentelés követte, melyen *Blaskovich* Ferenc képviselő, apát tartotta az ünnepi beszédet. Zászlóanyául *Wittmann* János képviselő, egy-letli elnök, telessége szerepelt.

A katonai javaslatok ellen. *Hajduböszörményben* a katonai javaslatok ellen népgyűlés volt, amelyen a katonai javaslatok ellen tiltakoztak. A felirat átnyújtására e hó 18-án nagy küldöttség utazik Budapestre.

A szocialisták kongresszusa.

Budapest, április 13.

Husvét vasárnapja óta tanácskozik a fővárosban a szocialisták kongresszusa, igazán elismerésre méltó rendben. Látogatottsága felülmúlta a korábbi évek kongresszusait és eddig hozott határozatait is figyelemmelkelték. Így új szervezeti szabályzatot adott a nemzetközi szocialista pártnak, pártadóval (havonta 4 fillér) terhelve meg minden tagját. Egy másik határozatban a kongresszus az önálló vámtérület mellett foglalt állást. A nagyközönség érdeklődését a vasárnap esti *fáklyásmenet* vonta magára, amelyet a munkásság a kongresszus és a pártvezetők tiszteletére rendezett. Az is magyar munkásokhoz illően folyt le.

Vasárnap délelőtt 9 órakor kezdete meg a országos kongresszus három napra terjedő tanácskozásait a városligeti *Herminekert* nagyertermében. A vörös drapériákkal díszített teremben sok száz szocialista gyűlt össze, köztük a vidéki küldöttek is az ország minden részéből; a bécsi és zágrábi szocialisták is képviselték magukat. Az elnöki emelvényen *Marx* és *Lassalle* szobra előtt a párt ismert vezéralakjai foglaltak helyet.

Wetner Jakob megnyitóbeszéde után *Molitoris* István (Makó) foglalta el a korelnöki széket.

Majd az igazoló-bizottság terjesztette elő jelentését, mely szerint 165 község 183 küldöttel, 52 szervezet 92 küldöttel van képviselve, ezenkívül az osztrák pártvezetőség *Skaret* Ferdinand titkár, a horvát párt *Bukseg* F. által volt képviselve, jelen volt még mint vendég a sztrájkoló villamosok küldöttsége is.

Az elnöki széket dr. *Goldner* Adolf (Budapest) és *Kocsis* Sándor (Makó) foglalták el.

Dr. *Goldner* üdvözli a kongresszust s örömmel konstátálja a párt iránti növekedését a múlt év óta, mert míg akkor 84 község volt csak képviselve, ma már 165 község küldötte van itt tehát a párt ereje megerősödött. Hiába üldözik a pártot, minden üldözés csak növeli erejét.

Skaret Ferdinand az osztrák pártvezetőség nevében üdvözli a pártkongresszust. Ausztriában is az üldözés növelte a pártot, a Bánffy-korszak üldözése ma nagygyá tette a magyarországi pártot. Ne ismerjenek letelezést és nemzetiségi gyűlölséget, minden proletár testvér legyen. (Zajos taps és éljenzés.)

Bukseg F. E. (Zágráb) a horvát párt üdvözlését hozza s kifejti, hogy Horvátországban még rosszabb viszonyok vannak, mint Magyarországon, a rendőrség korlátlanul uralkodik.

Ponta Péter (Arad) román nyelven üdvözli a küldötteket s kifejezi annak fontosságát, hogy a románok most első ízben vannak képviselve a pártgyűlésen. A kongresszus elhatározza, hogy táviratban üdvözli a francia munkások kongresszusát s rokonszenvét fejezi ki a sztrájkoló villamos-munkások, valamint a holland munkások iránt.

Wetner Jakob titkár előterjeszti a pártvezetőség jelentését a múlt évi működésről, *Fleischmann* Andor pedig a pénztári jelentést mutatja be. Itt a gyűlés az ebéd ideje miatt megszakadt és délután 1/3 órakor folytatódott. Miután felolvasták az üdvözlő táviratokat, köztük a belga, francia és német elvtársakét, sorra felszóltak a vidéki küldöttek, elismerésüket és örömeiket fejezte ki a legutóbbi évben történt nagy lendülés és haladás fölött. Nagy figyelmet keltettek a nemzeti viselkedés megjelent román küldöttek felszólásai.

Keresztény János a Közti villamos sztrájkolóinak kiküldötte támogatására szólította fel a munkásságot s kijelentette, hogy küzdeni fognak utolsó csepp vérükig.

Viharos taps és éljenzés mellett szóla't fel *Gárdos* Marska, ismertető a nők szervezkedését, amely a pártvezetőség érdeme. Nemrég kongresszust is tartottak a nők, de ezt, sajnos csak titokban leheték. A nők, akik szintén kizsákmányolt munkásoknak érzik magukat, küzdeni fognak ezután a férfakkal együtt, hogy lerázzák bilincseiket, melyek láthatatlanok bár de annál jobban tájnak.

Müller József 15.000 debreczeni munkás nevében kijelenti, hogy büszkén csatlakoznak a hazátlan bitangokhoz. Üdvözlétet hoz egyúttal az 1500 sztrájkoló debreczeni munkástól. (Zajos éljenzés.)

Fülöp Bertalan a miskolci munkások szervezkedését ismerteti s üdvözlétet hoz a dícsogyóri vasgyár több ezer munkásától, akik annyira el vannak nyomva, hogy képviselőt sem küldhettek.

Kovács József (Nagy-Kanizsa) óhátja, hogy az általános választási jog érdekében ismét élénk agitációt folytatnak ki s ha szükséges lesz, mondja ki a párt az általános választási jog érdekében az általános sztrájkot. (Zajos éljenzés.)

Wetner Jakob titkár ezt jegyzi meg, hogy erre gondolni sem lehet, amíg a munkásoknak 90 százaléka szervezve nincsen.

A felmentvényt a pártvezetőségnek egyhangúlag megadták s a tanácskozást holnapig elnapolták.

Husvét héttől *Coismadia* Sándor elnökleto alatt folytatják a tanácskozásokat. Dr. *Goldner* Adolf előadta a párt új szervezeti szabályzatát, amely szerint a párt tagja csak az lehet, aki annak alapelveit magáévá teszi. Új alapra kell fektetni a párt szervezését, még pedig meg kell szervezettek létesítése által, amelyek kerületi szervezetekbe állnak össze. Minden szervezet köteles lesz a pártadó alakjában hozzájárulni a központ kiadásaihoz, még pedig olyképp, hogy minden egyes elvtárs havonként 4 fillér pártadót fizessen a központi kerületben. Az előadás kapasan élénk vita fejlődött ki.

Jó Ferenc (Makó) azt fejtegeti, hogy a pártadó behozatala bár nagyon üdvös dolog, de nem hiszi, hogy a földművesek képesek volnának állandó rendszer pártadót fizetni.

Nagy József az állandó és kötelező pártadó helyett külföldi minta szerint a bélyegrendszer kívánja meghonosítani. Bocsságon ki a párt 8—10 filléres bélyegeket s ezt a párttagok akkor és úgy vásárolják, amint pénzügyi helyzetük megengedi.

Felczler Agoston megköveteli a kötelező pártadót, mert ma már divat a szocializmus s mindenkinek, aki piros szegfűt hord, szocialistának mondhatja magát, de aki igazán szocialista, annak áldozatkésznek kell lennie.

Groszmann Miksa a pártadó kötelező behozatala mellett foglalt állást, mert a párttagoknak rendez kell szokniok s mindenkinek legalább csekélységgel hozzá kell járulnia a párt kiadásaihoz.

Dr. *Goldner* Adolf szót ismét s ajánlja elfogadásra a szervezeti szabályzatot, mely hivatva lesz új irányt adni a szocialdemokrata párt szervezkedésének.

Erre a tanácskozást fellügmentették délutánig. A délutáni ülésen mindenkéltől elrendelték a névszerinti szavazást, amelynek eredménye, hogy 88 szavazattal 70 ellen elhatározták, hogy a részletes tárgyalásba bocsátkoznak. Az elnöki széket *Groszmann* Miksa foglalta el. A részletes tárgyaláson csekély módosítással *éjogadták a szervezeti szabályzatot.*

Most a napirend egyik fontos pontja következett: *Allásfoglalás az ország gazdasági politikájához.* Ebben a pontban tárgyalták a vedővámok megengedhetőségét, tehát az önálló vámtérület kérdését.

Wetner Jakob nagy figyelem mellett terjesztette elő a pártvezetőség nézetét e kérdésben.

A vedővámok, ugymond, nem jelentik a szocialdemokrácia feladását, nem is jelenti azt sem, hogy a párt ezental teljes erejéből a vámok behozatala, vagy az önálló vámtérület mellett fog küzdeni.

A mi álláspontunk egészen más, mint a függetlenségi párté, mely azt mondja, hogy az önálló vámtérület egyenlő a kisipar virágzásával, a kiskereskedelem fellendülésével, a mezőgazdaság boldogulásával. Mi ellenzék nézetben vagyunk s azt hisszük, hogy a nevelő-vámok nem azt fogják eredményezni, hogy a kisipar megmarad, hanem hogy nagyüzemek keletkeznek, amelyek a kisipart felszívják s ez előmozdítja a szocialdemokrácia céljait. A földművelő-munkások helyzete csak akkor javulhat, ha lesz ipar is, amely a földművelő-munkás fölöslegét fölszívja.

Mi azért nem mondjuk, hogy harcot indítunk az önálló vámtérület mellett, hanem állást foglalunk egy élénk toltat kérdésben s kimondjuk, hogy az ipar fejlesztése érdekében megengedhetők tartjuk a nevelő-vámokat.

Csakány János jegyző felolvassa a határozati javaslatot, melyben ki van mondva, hogy az állam intézkedése szükséges a termelésnek fejlesztése érdekében s megengedhetők tartja a kapitalizmus iparüzés kezdetén e célból az ipari nevelő-vámokat is. A Magyarországi és Ausztria közötti tennálló vámközösség lehetetlenné teszi a magyar ipar kifejlődését, ezen szempontból követeli az Ausztriától való teljes gazdasági különválást. A fejletlen magyar iparnak nevelő-vámokkal való fejlesztését, a leghatározottabban állást foglal azonban a pénzügyi és agrár vámkok ellen.

Hosszas vita keletkezett a tárgy felett, végül ismét *Wetner* élt a zárzó jogával és szerb és román küldöttek beszélték, mire a pártvezetőség határozati javaslatát nagy többséggel elfogadták s ezzel a párt kimondotta, hogy szükségesnek tartja az Ausztriától való gazdasági különválást.

Megejítették még a választásokat a pártvezetői tisztségekre, de ennek eredményét csak holnap hirdetik ki.

A kongresszus az 1/3 órakor napolta el tárgyalásait.

Régóta nem látott a főváros hasonló nagyarányú tüntetést, mint a szocialisták tegnapi fáklyásmenete, amelyet a kongresszus tagjainak tiszteletére, valamint a megtámadott pártvezetőség üdvözlésére rendeztek. A szakadó esőben már 6 órakor 15—20.000 ember jelent meg az Ujvársátréren és ott kiosztották közöttük a 2000 darab fáklyát és a 100 darab lampont a következő felirattal:

— Éljenek a hazátlan bitangok!
— Fekete csupa, fekete lélek.
— A pokolnak a fele, — papokkal van tele.
— A szocializmus a legjobb papamorgó.
— Könnyű prédikálni, de nehéz kapálni.
— Néppárti rágalom nem ballasztik a menyországba.

Este 1/3 órakor indult el a menet, élén egy munkászenekarral és két dalárdával. Az égő fáklyák visszatükröződve a nedves követelen, szép látványt nyújtottak. A rengeleg tömeg az uton a munkás-marsoillaisait énekelte. A Kerepesi-úton keresztül az Erzsébet-kőútra fordult be a menet, ott megálltak *Bokányi* Dezső lakása előtt s percekig éljenztek. A pártvezetők éljenzése és a Marsiellaisé hangjai mel-

lett mentek asztal a Teréz-köruton. Andrássy-uton és Stefánia-uton végig a Hermína-uti Klemens-féle vendéglőig. A közönség mindenféle rokonszenvesen fogadta a szocialistákat. Sok háznak ablakai ki voltak világitva s az ablakokból, erkélyekről, valamint a járdákon álló sok ezernyi közönség kalapok és kenőfőket lengtetve üdvözölte a menetet.

A Hermínakert nagyeremének ablakából nézték a kongresszusi küldöttek a menetet, mely megállt a Hermína-uton.

Klárk Ferenc üdvözölte a kongresszust, Magyarország munkásainak parlamentjét. Idejött a budapesti szervezett munkásság, hogy tisztelettel üdvözölje a „házatlan bitangok” képviselőit és előtűk bebizonyítsa, hogy a jerszuiták rágalmait nem találta termékeny talajra. **Urban Pál** köszönetet mond a küldöttek nevében. Ha megbántják a fővárosi munkásokat, megbántják az áltoldi munkásokat is, akik a fővárossal együtt éreznek.

Buchinger Manó üdvözölte a pártvezetőséget, amely férfiasan megvédte a szociál-demokrata zászlót a sülétesség rablólovagjai ellen. Noha nem személyek iránt akarjuk hódolatunkat kifejezni, ki kell emelnünk **Bokányi Dezsőt**, akit első sorban ért a klerikálisok tamadása. **Dr. Goldner Adolt** a pártvezetőség nevében köszönetet mond a bizalomért s kijelenti, haladni fognak az eddigi uton. A főmeg viharos követelésére **Bokányi** lépett az ablakhoz és beszédet tartott. Csokort hoztak önké ide, ugymond, sebből kivettek egy virágot s az én mellemre tűzték. A virágot visszateszem a csokorba, mert csak egy teljes a csokor, ha együtt van benne minden virág. Tudom jól, hogy nem nekem szól a kitüntetés, hanem mindazoknak, akik velem együtt küzdöttek egy szentháromság, a kapitalizmus, a militarizmus és a klerikalizmus ellen.

A felhangzó viharos helyeslést uton mindenki előtötte a fákiáját s ezzel a tüntetés végét ért.

Ezután hártünnepély volt szavalatokkal és szini-előadással a Hermína-kert nagyeremében.

Nagy-Szalonta, április 13.

Husvétvasárnapján kezdte meg kongresszusát az újjászervezett szociáldemokrata-párt, a negyedikét fennállása óta. Biharvármegye és az Alöldök sok vidékéről sereglettek össze a hívek. **Oláhok** is eljöttek és ezekre való tekintettel a kongresszus helyiségében, a színház épületében román fölirokát is voltak, a többi közt ilyen szöveggel: *A román munkás szereti a magyart, csak a román here gyűlöli a magyar munkást.* Négyeszetvenhét küldött jelent meg, köztük Bécsből és Horrártországából is többen. A küldöttek jelentései közt feltűnést keltett az oláhok fe szólaása, akik azt bangoztatták, hogy csak az oláh urak gyűlölik a magyart, a szociáldemokráciában ez a két nép testvériesen fog küzdeni egymással. Mások a földműves-nép bajait vázolták és a klerikalizmus ellen keltek ki.

KÜLFÖLD

A Dreyfus-ügy. *Bordeauxból* táviratozzák: *Jaurés* előadást tartott itt, amelyben a szocialista párt programját ismertette, és azután rátért a Dreyfus-ügyre. Az utóbbira nézve azt bangoztatták, hogy a kérdés egyetlen megoldása az ártatlanok felmentése és a bünökök megbélyegzése. Bebizonyította, — ugymond — hogy a **Vilmos** császár állítólagos levelére vonatkozó állítások helytelenek és ebben sem **Mercier** és **Boisdelle** tábornokok, sem **Olivier Emil** nem hozdoltak meg. Azután **Fressensé** beszélt, aki a balkáni viszonyoknál foglalkozott és sajnálta, hogy az elkövetett erőszakosságok büntetlenül maradnak.

Koerber önmagáról, Osztrák szomszédaink ma még szerencsésnek mondható miniszterelnöke két bécsi lap husvétii vezércikkét díszíti nevével. A *Neues Wiener Tagblatt*ban végigpillant Koerber a parlamenti helyzeten és ha nem is látja teljesen megnyugtatónak, mégis bizik benne, hogy a kormányának módjában lesz több üdvös tervét megvalósítani. Ezek közt Koerber különösen az igazságügyi és közigazgatási reformokkal foglalkozik behatóban. Érdekesebb a miniszterelnök cikke a *Neues Wiener Journal*ban, amelyben arról ír, a politikától — mindig távol állottam, mert véleményem szerint a hivatalnoknak nem szabad politikát csinálnia, bár megengedem, hogy pályám kezdete óta nagy érdeklődéssel kísértem a politikai eseményeket. Ennek köszönhetem, hogy talán sokat megtanultam. Hiszen a közigazgatás minden modern államban többé-kevésbé politikai háttérből emelkedik ki és csak arra kell törekednie, hogy lehetőleg meg-szabadadjon e keletkezés hatása alól. És ha a politikát a közigazgatástól elválasztni sohasem könnyű feladat, annál kevésbé lehet azt Ausztriában, ahol a politika sokkal erősebb befolyással van a végrehajtóhatomra, mint másutt. Különösen mint a belügyminisztérium egy ügyosztályának vezetője megismerkedtem a politikai közigazgatásnak csaknem egész apparátusával. Politikai ismeretemet gyarapítottam a kereskedelmi minisztériumban is. ahol gazdag alkalom kínálkozott arra, hogy behatólag egy modern állam szükségletébe az ipar és a kereskedelem és a szolgáltatásban álló közlekedési intézmények terén. Nálunk Ausztriában a gy-

korlati igazságügy is szoros kapcsolatban van a politikával, különösen a nemzeti kérdéssel. De csak mint miniszterelnök voltam kénytelen belenyulni a politikába. Olyan pillanatban, amikor a parlament életveszélyesen beteg volt és az állam súlyos válsággal küzdött, a korona bizalma reám ruházta az állam hajójának kormányzását. Tár-gyilagosan és elfoglaltanul fogtam felelősség-teljes feladatomban. A gondolkodó emberek itélék meg, mennyiben sikerült nekem a dolgokat jobbra fordítani nemcsak a belpolitikai állapotokat illetőleg, hanem *Magyarországgal* szemben való helyzetünk neve is.

Mint osztrák miniszterelnöknek kezdettől fogva az a cél lebegett előttem, hogy Magyarország való viszonyunkban *egyenrangúságot* biztosítsak Ausztriának. E cél felé törekedtem fáradhatlanul; a fölmerült belső nehézségek dacára. En csak Ausztria jogairát küzdöttem és azért, hogy Ausztria megszeresse a monárkiában az őt megillető helyet és befolyást. Képvise-lőházunk ama fontos döntés előtt áll, vajjon akarja-e ezt a fázadosomat gyakorlati eredményre váltítani, mert már az állandóság is az volna. Reményük a legjobbat és ne engedjük e reményeinket a belső politika esetleges pillanatnyi nehézségeivel megzavartatni.

A pétervári diákzavargások. A hivatalos lap a legutóbbi diákzavargásokról a következőket jelöli: Már február végén izgatottság mutatkozott a női orvostani intézet hallgatói között a vizsgarendszer tervezett módosítása miatt. Az izgatottság egyre fokozódott és március 23-án engedelem nélkül gyűlést tartottak az intézetben, amelyen mintegy 600 diák-leány volt jelen. Az izgatott és a pétervári iskolakerület gondnoka felszólította az összegyűlteket, oszlojanak szét, de a felszólítás eredménytelen volt. A gyűlés három óra hosszat tartott. Másnap az intézetet újabb intézkedés bezárták. A tanárokból álló fegyelmi bizottság elhatározta 317 diák-leány megintését és 28 diák-leány szigorubb megfenyítését, de a kizárás mellőzéseével. Az utóbbiakat felszólította az igazgató, hogy jelenjenek meg nála de egy kivételével mind elmaradt. **A közoktatásügyi** miniszter erre elhatározta, hogy az engedelmelen részt kizárandók, részint ideiglenesen eltávolítandók az intézetből. Április 9-én újra megkezdődtek az előadások. Március 31-én mintegy 500 diák az egyetem épületébe jött és az aula előtt csoportosult. A rektor és az iskolakerületi gondnok intelmeire *goromba* és *ittelen* tiltakozással válaszoltak a diákok. Azután a diákok gyűlést tartottak, amelyen két óra hosszat tárgyaltak a női orvostani intézetben történt dolgokat és olyan kérdéseket, amelyek nem tartoznak az akadémiai élet körébe. További rendelkezések kikerülése végett az egyetemet egyelőre bezárták. A fegyelmi bíróság négy diákot felmentett, négy ellen beszűntette az eljárását, 14-et *egyszersmindenkorra* kizárt az intézetből, de nem vette el azt a jogukat, hogy más főiskolába beiratkozzanak, hetet 1904. július 7-éig, 14-et 1903. augusztus haváig *zár* ki, ötöt részint megintozott és 14-et megrótt. Április 8-án újra megnyitották az egyetem irodáját és többi helyiségeit. **A vizgálat** kiderítette, hogy a szegény diákokat segítő egyesület vezetése alatt álló étkező-helyiség volt az a hely, ahol a nyugtalan diákok az obstrukció és más zavarás megbeszélésére összegyűltek. A belügyminisztériumnak pontos tudomása van arról, hogy ott 1899 óta nemesak az egyetemen való zavarásokról tanácsokztak, hanem utcai tünteléseket is elhatároztak. A diáktól távol álló személyek akadálytalanul bejárhattak a helyiségbe, politikailag megbizhatatlan elemek tanácskozásokat folytattak ott és törvénybe ütköző nyilatkozatokat szinte nyíltan osztogattak abban a helyiségben. A legutóbbi zavarások tettesei egyenest az étkező-helyiségből jöttek az egyetemre. Ezt az intézetet most a közoktatásügyi minisztérium képviselőinek hozzájárásával bezárták.

Az algiri fölkormányzó fölmentése. *Párisból* telegrafálják, hogy **Combes** miniszterelnök elfogadta **Revoil** algiri fölkormányzó lemondását. **Revoil** az utóbbi napokban ismételtén kihallgatást kért a miniszterelnöktől, de az megzinte neki, hogy bizalmát elvesztette, mire **Revoil** benyújtotta lemondását. A kormányosság ideiglenes vezetésével **Varnié**t, a kormányosság fötitkárárt bízták meg és ő fogja üdvözölni **Loubet** elnököt Algírban. Jól értesült körökben az a hír járja, hogy **Revoil** a karthauziak ügyében intrikált a kormány ellen, mások azt mondják, hogy **Combes** **Edgar** fiának szánta a kormányzó állást.

BUDAPESTI NAPLÓ. Április 13-ikén új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, április 13.

— Személyi hírek. **József Agost** főherceg ma este neveléi visszautazott Budapestre. — **Bodola Lajos** műegyetemi tanár a nemzetközi mértékbeizottság ülésére Párisba utazott.

— Az aranygyapjasok miséje. Bécsből táviratozzák: A Burg plébánia-templomában ma délelőtt tartották meg az aranygyapjas-rend miséjét. Jelen volt a király, továbbá **Ferenc Ferdinánd**, **Ottó**, **Ferdinánd Károly**, **Lajos Viktor**, **Frigyes**, **József Ferdinánd**, **Lapó Szalvátor**, **Ferenc Szalvátor**, **József Agost** főhercegek és az aranygyapjas-rend többi lovagjai. A misét **Talliani** érsek, pápai nuncius mondotta. Este 6 órakor a királynál családi ebéd volt, amelyen az összes itt időző főhercegek és főhercegnők megjelentek.

— Vilmos császár fia Athénben. Athénből telefonálják, hogy a német hercegek tiszteletére tegnap este a királyi palotában disztribú volt, amelyen a király nagyon megleghangu pohárköszöntőt mondott a hercegekre német nyelven. A király a hercegeket a Megváltó-rend nagykeresztjével tüntette ki. **Vilmos** trónörökös a külügy-miniszter előtt nagy megelégedéssel beszélt athéni tartózkodásáról.

— A toszkánai nagyhercegnő mint zeneszerző. Bizonyára nálunk is hamar népszerű lesz a szalonokban a szerencsétlen **Lujza** toszkánai hercegnőnek az a szép dala, amelyet a *Budapesti Napló* husvétii száma közölt. Egy lípsei kiadó most azt jelenti, hogy legközelebb a hercegnő három új zeneszereménye jelenik meg nála. Az egyik címe: *Ein Liebeslied* (Egy szerelmi dal), a másiké *Du allein* (Te egyedül). A harmadik műve egy capriccio zongorára (két kézre) és *bánatos állama a magyar zenére* emlékeztet.

— Erzsébet királyné szobra Meránban. Meránból táviratozzák: *Erzsébet* királyné szobrát a megállapított program szerint ünnepesen beplepték. **Dalmata** kereskedelmi tanácsos **Jenő** főhercegnék, aki a király képviselőjében jelent meg az ünnepélyen, megköszönte megjelenését és engedelmet kért az emlék-leleplezésére. **Jenő** főherceg ezt válaszolta:

Nemes **Dalmata** asztalnok és kereskedelmi tanácsos valóban hazafiásan és nagylelkűen maradván művet adott Merán gyógyhelynek az Istenben nyugvó, felejtethetlen császárné emlékére. Amidőn élénk örömmelnek adok kifejezést, hogy a mai lelekmelő ünnepjen jelen lehetek. Kellemes kötelességemnek tartom, hogy ezen emlék alapítójának az apostoli fel-ség, legkegyelmesebb csaszárunk és urunk legteljes köszönetét tudomására adjam és az emlék-leleplezést megengedjem.

A főherceg holnap reggel utazik el Meránból.

— A husvétii ünnepek. A feltámadás ünnepét az idén is nagy fényvel és vallásos áhitattal ülte meg a keresztény világ. Az ünnepeket mind a két napon kellemetlen szeles idő rongtotta meg, nagy kárára a külteki vendéglősöknek. De megtelt minden templom ajlatoskodókkal.

Mindenütt nagy ünnepi zenésmise volt. A plébániákon maguk a plébánosok mondták a misét nagy papi asszisztenciával. A koronázó látvány-templomban dr. **Kohl** Medárd püspök pontifikálta a misét udvari papjainak a segítségével, az egyetemi templomban pedig **Kriszán** Mihály pápai kamarás, a szeminárium kormányzója mondta a nagy zenés-misét spirituálisok és növendékpapok segédlete mellett. Délre valamennyire kiderült az ég és a **Kossuth** Lajos-utcai korzó elárasztották a színe, pompázó tavasi ruhába öltözött nők, szép asszonyok és leányok. Délután sokan indultak a zöldre, ahonnan azonban visszakergette a kirándulókat a birtelen támadt szélvihar. A nagy forgalmat a sztrák dacára is minden baj s akadály nélkül bonyolították le a közúti villamosok, amelyek egész napon át az előírt menetrend szerint közlekedtek. Husvét második napján az egyházi szertartások ugyanolyan rendben folytak le, mint vasárnap. Délután a hagyományos Gellérthegy-i bucsút látogattak többen, amely azonban a zord időben sokkal csendesebb volt, mint a múlt esztendőben.

— A magyar méhészet diadala. A bécsi nemzetközi méhenyészési kiállításban tegnap osztották ki a díjakat. 506 díj került kiosztásra: ebből az egyik tiszteletdíjat, egy arany mézesecszét, **Lajos Viktor** főherceg tiszteletdíjat a gödöllői méhgasdaság kapta. **Allami** díszoklevelet kapott **Khúne** Ferenc Budapestben s a magyar királyi földmívelésügyi minisztérium. Ezüst állami és arany kiállítási érmelet kaptak a budapesti magyar lémlémez ipar r.-t., **Vámosy** Mihály Budapestben, **Liedner** József Inarcs-Kapuscon, **Tóth** I. Gödöllőn, báró **Ambrózy** Béla Temes-Gyarmaton.

— Külföldi tudós Budapestben. **Breslau** Harry strassburgi egyetemi tanár, híreves történetudós, és a római történelmi kongresszusról jövet Budapestben néhány napot tölt s ma főkeresete dr. **Federpataky** László és dr. **Marczali** Henrik egyetemi tanárokat. **Marczali** esteélyt rendez a híres tudós tiszteletére, aki megtekintette a Nemzeti Múzeum és az ország. levéltár gyűjteményeit.

— Hazaság. Dr. **Szalay** József, az **Üstökös** se-gédszerkesztője, eljegyezte **Wagner** Katóka kisasszonyt, **Wagner** József fővárosi ismert polgár leányát.

— A kiemelt Reina Christina. Manilából táviratozzák: A Reina Christinát, Montjoie tenger-nagy, parancsnok hajóját, mely az 1898. május elseji manilai tengeri ütközetben elsüllyedt, most kimenték. A hajón vagy 80 csondvázat találtak, köztük egy tisztét, melyet 15 golyó lyukasztott át. Az amerikaiak az elesettek földi maradványait tengerészszokás szerint a tengerbe akarják temetni. A spanyolok hazájukban óhajtják eltemetni a halottakat.

— Magyar tudósok a római kongresszuson. A római nemzetközi történelmi kongresszus több mint ezer tudós tagot hozott össze az örök városban s összejáratkozott a Collegio Romano épületében vagy 12 magyar kongresszista is, köztük Fraknói Vilmos püspök. A magyarok nemcsak az ünnepeken vettek részt, hanem a kongresszus munkálataiban is igen figyelemreméltó, sőt fényes módon.

Ovári Lipót és dr. Darvai Móric olaszul két-két, dr. Lányi Gyula egy francia előadást tartott; a nevezettek a szekciók alelnökeiül is ki voltak jelölve és dr. Erdősi Béla a földrajzi szekció egyik ülésén elnököt. Április 8-án délelőtti Óvári Lipót a középkeleti és ujkori történelmi szekcióban Magyar- és Olaszország történelmi relációjáról beszélt: hatásosan, dr. Darvai Móric pedig a tudományok történelmének szekciójában nagy tetszés mellett *Béla* János nagy matematikusunkat méltatta mint nagy apa még nagyobb fiait, u tudomány megalapítóját, világűrű, zseniális, bár botdogalán egyet tudóst. Vasárnap, e hó 6-én — a diplomáciai történeti szekciójában Óvári Lipót ismertette a magyar országos levéltár berendezését, ugyanakkor dr. Darvai Móric a középkeleti magyar imperializmusról tartott hatásos és őadást, ismertette a nemzeti és vegyesházi királyok hódító politikáját, ítéletekkel Boszniára, és ennek visszahatását az európai történetre. Folyó hó 7-én dr. Lányi Gyula a magyar kormány kongresszusi képviselője Sylvester pápa koholt bulájáról értekezett, oly tárgyáról, mely a diplomáciai történelemben nagyintoztsága. Óvári és dr. Darvai előadásainak tiszta és folyékony olaszgá feltűnést keltett és igen kellemes hatással volt a hallgató közönségre. Az összes előadások, melyek a kongresszus nyomtatványaiiban is megfognak jelenni, a magyarországnak becsületét szerettek és viszonyaink ismertetését örvendetesen előmozdították. A kongresszus záróülése április hó 9-én volt.

— Országos gyorsíró-nap. A pápai ev. ref. főiskola gyorsíró-körének 25 éves jubileumát lényes ünnepekkel keréltében ülték meg ma délután az ország minden részéről egybesereglett gyorsírók. A jubileumi ünnepen megjelent Pápa város színe-java Ott voltak: Hegedűs Sándor volt kereskedelemügyi miniszter, a dunántúli ev. ref. egházkerület főgondnoka, dr. Hegedűs Loránt, a város országgyűlési képviselője, Inácz Lajos főrendiházi tag, dr. Papp Sándor vesztprémegyei tanfelügyelő, a közoktatásügyi miniszter képviselője, Mészáros Károly Pápa város polgármestere és dr. Antal Géza főiskolai igazgató stb.

Dr. Kapossy Lúciának, a gyorsíró-kör tanár-előnkének megnyitó beszéde után dr. Halász Zoltán országgyűlési gyorsíró beszédet mondott. Markovits Iván főfőt, aki ezé-őt 10 esztendővel halt meg azután dr. Fabro Henrik országgyűlési gyorsíró-revizor, az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület elnöke a gyorsírók emlékeztető tartott szabad előadást. Schöb Ernő bölcseztanáljáról „A gyorsírók a középiskolában” című dolgozatát olvasta fel, majd Fongacs József I. éves papnevendő, ifjúsági elnök ismertette a pápai ev. ref. főiskolai gyorsírók 25 éves múltját. Az ünnep-ről üdvözlő táviratokat küldöttek Stoll Kálmán miniszterelnöknek, dr. Wassics Gyula követségügyi miniszternek, Darányi Ignácnak és Jókai Mórnak.

Az ünnepség végeztével Hegedűs Sándor az ünnepély egyik védőnőke mezereslettel üdvözölte az Országos Gyorsíró Egyesület vezetőségét, a pápai ev. ref. főiskolai gyorsírók, valamint az ünnepi buzgó rendezőségét azért a szép sikerért, amelyet elértek és lelkesítő szavakkal buzdítja a fiatalságot, hogy ezt a nemes művészetet továbbra is kellő buzgósággal és lelkesedéssel tanulja, ápolja és fejlessze.

A pápai városi színház a gyorsírók tisztelőre díszelőadást rendezett, melynek végeztével a gyorsírók a Griff-szálloda nagyertermében társasvaacsorára gyűltek össze, amelyen sok felköszöntő hangzott el; ezt pedig hajnalig tartó tánc követte. Holnap délelőtt nagyszabású országos írásverseny jejezi be a jubileumi ünnepséget.

— A megkerült Bourboing báró. Bécsből telegrafálják: Báró Bourboing Pál testőrlovasági hadnagyot, aki több mint két hete eltűnt, tegnap délután Klein-Neusiedel mellett halva huzták ki a folyóból.

— A III. kerületi Állami gimnázium, amely most áll fejlődése kezdőpontján, a kerületnek tetszését már annyira megnyerte, hogy egyes magánosok és tisztulok a gimnázium könyvtárának és szertárának megalapítására kisebb-nagyobb adományokat juttattak. Így a gimnáziumi éremtárat Fridl János, Rut Géza, Kúszó Géza, Günther Tivadar, Donáth Frigyes, Kecsökei Ödön, Schiffler Antal és mások; ásványtárát Georgi György, Murányi László, Kúszó Géza, Schubert Lajos; tanári könyvtárát Vészi József, Császár Ernő s mások tekintélyes és jeles adományokkal öregbítették.

— Beküls Gusztávnak temetése. Vasárnap délután kísérték utolsó útjára Beküls Gusztávné, Bogdanovics Krisztina polihüvelvét örösi és előkelő közönség. A Csengery-utcai gyászház udvara fekéte gyászlepellet volt bevonva s a tágas udvar teljesen beöltözött közönség sorában ott voltak Láng Lajos kereskedelemi miniszter, Zsilinszky Mihály államtitkár, Berzevicsy Albert, Rákosi Jenő, dr. Neumann Armin és felesége, Neményi Ambrus és felesége, Forinyák Gyuláné, Pekár Gyula, Heltai Ferenc, Wolfner Tivadar, Rivó Mór, Szócs Pál országgyűlési képviselő, Schöb Ernő elnök és államvasutal igazgatója Bodnár Zsigmond és dr. Ferenczy József egyetemi tanárok, dr. Singer Zsigmond, Kenedi Géza, dr. Bródy Lajos, Kosza Andor, Adorján Sándor, Szokolay Kornél, Könyvi Manó, Vidovics Iószolgabíró, Fenyevessy Adolf, Hanay Sándor előjáró és még számos tagja társadalmunknak. Megjelentek a Magyar Nemzet és Képes Családi Lapok szerkesztőségének és kiadóhivatalának tagjai testületileg, Dr. Gross Sándor elnök vezetésével a Fővárosi Szegénygyermek Egyesület vezetősége és választmánya és számos jóteköny testület elnöksége.

Papp Károly reoralmás lelkész megbató szép szavakban bucsuzott az udvarban előállított ravata on fekvő kedves hírelő, méltatva nagy idealizmusát, nemese lenköt szellemét és áldott jó szivét. Ezután Pekár Gyula országgyűlési képviselő az Aurora Kör nevében, amelynek az elhunyt volt az alapítója és lelkes támogatója, tartott igen szép beszédet.

Egy nagy magyar asszony hagyott itt bennünket, — ugymond — hogy megvívja földi csatáját nemes eszményeiret megterem testvéreire, azokhoz a többi asszonyokhoz, kik az erényes és ösüggedés emult korában apostolok tudtak lenni s kiker Pantheonban öríz a történelmi emlékezet. Apostol volt ő is, — az idealizmus nácpostola egy anyagiág korban, midőn a férfiak csak realistik tudnak lenni; zászlóvivője ő a nemzeti lelkesedésnek, a humanizmusnak, hivaltól ébresztője minden szunnaadó nemes érzésnek s földön. Nem akarom én it közölni érdemeit, melyek mint a muzsák mivelőjét örökítik nevét, nem említem a mély meggyőződésű író, a gyöngéd lelkületű költő, csak az a jenséges vonást emelem ki a lényéből, mely a legnemesebb örökemeri bélyegét nyomja hatalmas egyéniségére s ez az, hogy lazas munkásságban töltött el egy életet, azzal, hogy lelkesedő és lelkesítsen. Nő volt a lelkét tápláló rajongásban, de a sors megadta neki azt a kegyelmet, hogy lértias erélyvel adjon formát eszményeinek, mondja ki igazat és valósítsa meg azt a sok jót, amiért élt. Tolla, ha kellett, erővel forgott a papíron; — a szatira fegyverével védte meg az ő szegényeit s jóságos megbocsátó humorával mintegy azülmöt teremtett műveiben az élet elnyomottainak. Hiszünk, hogy nem hagyss el, hogy rajongó ibleted onnan turól is táplálni fog bennünket, egyéniséged s földön maradt másik felében emlékeztetben. Muló ébreds az élet két áldott álom közt: amit ez életben jót, nemeset tétél, sőt tovább nemes eszményeidet ott, ahová most megterész, — az örökévalóságban!

Azután a hatlovas gyászhintóra tettek a koporsót, amely előtt két, koszorúkkal tett kocsis haladt. Nagyszámu közönség kísértte az elhunytat a kerespest-utó sírkeribe, ahol örök pihenőjét találja, az az asszony, ki életében mindig küzdött, dolgozott és szervezett ideá s célokért, nemes törekvésekért.

Közelítünk számos kitünősége jejezte ki részvétét Beküls Gusztávnak. Jókai Mór Abbáziából a következő levélben kondoleált:

Kedves barátom! Mélyen megrendített mindnyájunkat a villámként csapó gyászír, hogy áldottlelkű nőd elhagyta a földi világot. Senki te utánaod oly igaz fájdalommal nem gyászolja, a megdicsőültet, mint a családunk tagjai — íőleg szeretett nőm — kik benne a legizazabb barát-nékat sira'juk. Es az üres helyet, melyet elhunytával maga után hagyott örökökn magunk előtt fogjuk látni. Az isten adjon az üdvözültnek méltó jutalmat a boldogabb világban. tenéked pedig vizsgálatat tisztelőid, jóbarátaid, az egész nemzet ósziene részvételében. A jók áldása szálljon a megdicsőültre, maradjon te rád örökké. Barátod Jókai Mór.

Részvétőket jejezték ki még: Darányi, Fejérváry és Pócs miniszterek, Wickenburg, Zsilinszky, Gromon Dezős és Bernáth Géza államtitkárak, Rákosi Jenő, gróf Andrássy Gyula, Kossuth Ferenc, Gajári Ödön, Lendvayné stb.

— Vidéki hírlapirodalom. A Karánsebes és Vidéke című hetilap szerkesztője Földes Miklós állami po gári iskolai tanár vette át. Ez a város egyedüli magyar lapja, kivüle még egy német- és román-nyelvű hetilap jelenik meg Karánsebesen.

— Csakortanya viz alatt. Csakortanyáról jejenlik: Három napig tartó esőrekes következik a muraközi hegyekből lefolyó vizek annyira megdagasztották a Ternovát, hogy az husvét délután előntötte Csakortanyát. A város legnagyobb része, a kaszárnya, a tanítóképezde vízben áll. A Ternova töltését husvét délutánján három század katonaság, a tüzoltóság és több száz munkás védelmezte. A vizár a stájer határon a vasuti töltést is elvitte s a vonatok csak Csakortanyáig közelekedhetnek. A megrongált vasut helyreállításán éjjel-nappal nagy munkaerő dolgozik.

— Szerencsétlenül járt plébános. Arrasból táviratozzák: A mai páris-roubaixi automobil-versenyen Barrois plébános automobilja felborult és a bennülő plébános súlyos sérüléseket szenvedett. Állapotát az orvosok reménytelennek mondják.

— Madarassy Pál halála. A főrendiháznak megint halottja van. Madarassy Pál, a pénzügyi közgazgatási bíróság egykori elnöke, hunyt el 85 éves korában. A régi hivatalnokai kar egyik kiváló képzettségű, feddhetetlen jellemű tagja volt az elhunyt, aki kötelességűdásával és ügyszertetével jól beilleszkedett a modern államgépzetbe is. Mint közgazdasági író is érdemes munkásságot jejelet ki és nem közönséges tehetséggel művelte a szépirodalmat.

Madarassy Pál született Egerben 1828-ban s jogi tanulmányait után ügyvédi vizsgálatot tett s eőbb hevesvármegyei alügyész, majd udvari kamarai fogalmazó akornok lett. Az első magyar jelelős miniszteriumban a földművelés-, ipar- s kereskedelemi tárcának segédfogalmazója nevezettet ki később pedig egész a viláosi fegyverletélig ugyane rangban a pénzügyminiszterium elnöki osztályában szolgált. 1871-ig a magyarországi pénzügyigazgatóságoknál volt alkalmazva, mikor aztán pénzügyminiszteri osztálytanácsossá nevezettet ki, a magyar pénzügyi szolgálat szervezése körül szerzett érdemeket, 1863-ban miniszteri tanácsossá nevezettet ki s az indirekt adózási íőosztályt vezette 1871-ig, amikor az államtitkári teendők végzetésével bizatot meg s 1878-ban helyettes pénzügyi államtitkár lett. 1879-ben a Szent István-rend kiskeresztjét kapta. 1881-ben pedig az akkor felállított pénzügyi közgazgatási bíróság elnökévé nevezettet ki. 1892. érténi nyugalmoma vonulása után az Osztrák-Magyar-Bank alkormányzója lett s főrendiházi taggá nevezettet ki. A bélyeg- és illetékügyekről több munkát írt magyar és német nyelven, melyek közül legfontosabb: A bélyeg- és illetékek iránti törvények és szabályok Lexikona (Budapest 1882.) Tarnay Pál álnév alatt több eredeti vizgátókat írt s néhány operettet és színművet írdított, amelyek a budai népszínházban adattak elő: franciából fordította a Zola Émil öt regényét; Petőfi számos költeményét ültette át a volapük nyelvre, amiért a párisi po apük akadémia rendes taggá választotta.

— A hollandi sztrájk. Amsterdamból táviratozzák: A munkások védő-bizottsága és az egyes munkásszervezetek vezetőségei tegnap este gyűlést tartottak, amely nagyon zajosan folyt le. Hírlapudósítókat nem bocsátottak be, de a lapok azt hiszik, hogy a forradalmi szocialisták el fogják fogadni azt az indítványt, hogy a mostani mozgalmat szüntessék be. A Handelsblad értesülése szerint illetékes helyen helytelennek mondják azt a híresztelést, hogy a legkisebb rendzavarás esetén ki fogják hirdetni az ostromállapotot. A munkásszervezetek tegnap gyűlésének határozatait illetőleg arról értesül a Handelsblad, hogy nem fognak új védő-bizottságot választani a sztrájk folytatására. A sztrájkmozgalom és a vele járó izgalmak nemcsak a kereskedelmet és ipart, hanem a művészetet is érzékenyen károsították. A németalföldi opera, Hollandia első műintéze, amelynek első karmestere tudvalóleg Márkus Dezős hazánkia, kénytelen volt az évadot időnek előtte bezárni, noha épp az utolsó időben nagy sikereket ért el a Wagner-ciklussal. A színházak egymás után bezárulnak.

— A zapresicai zászlósértés. Zágrábból jejenlik: Amikor a csendőrség Zapresicben a rend helyreállításához fogott, a faluban egy parasztesoport ellenszögült és fenyegető magatartást tanusított. A csendőrok erre löttek és súlyosan megsebesítettek egy parasztot, aki tegnap behalt seibe. Délután Zapresicbe küldték az 53. gyalogezred egyik századát. Ujabb rendzavarás nem fordult elő.

— A közúti sztrájkja. A közúti villamos alkalmazottainak sztrájkja még mindig tart s a kibontakozás módját még nem lehet látni. A sztrájkanyag a két ünnep alatt nagyon élénk volt az élet s a vezetőség azt hiszi, hogy az alkalmazottak még sokáig kibírják a sztrákot, bár szombat óta többen elpártoltak és szolgálatra jelentkeztek az igazgatóságnál. Másrésztől az igazgatóság nem hajlandó az engedményekre, mert a forgalmat rendszeren le tudja bonyolítani s balesetek is aránylag csekély számban fordulnak elő. Ma a Váci-köruton történt egy kisebb baleset. Az egyik villamos-kocsi ugyanis nekiment egy bérkoscinak s azt felöntötte, anélkül azonban hogy bárkinek is baja történt volna. A kocsis azonban megrongálódott. Viszont a sztrájkolók részéről is történnek kihágások. Tegnap este ugyanis az állatkerti és a csömöri úti vonalon ismeretlen tettes a felső vezetőkről lelopott egy-egy zárköszüléket s a forgalom ennek következtében mindkét vonalon egy óra hosszágú szünetelt, míg a hibát helyregeztették. A sztrájkanyag tegnap és ma nem volt gyűlés, de mindkét napon több beszédet tartott Nagy János szocialista szónok, aki a sztrájk vezetését most már egészen átvette. A sztrájkolók azt tervezik, hogy holnap dében testületileg vonulnak a kereskedelmi miniszterium palotája elé, hogy egy küldöttségük elpanaszolja a miniszternek sérelmeiket. A felvonulást holnap reggel fogják bejelenteni a főkapitánynak,

— **Rákóczi sírjánál.** *Konstantinápolyból* írják: Férfiakból és nőkből álló százlányi magyar társaság ment húsvétet a Márv. menetgyűjőrádja által rendezett kirándulással Konstantinápolyba s ott legelőbb Rákóczi sírját látogaták meg a lazaristák templomában. A sír fölött közkívánatra *Szédeczky* Lajos kolozsvári egyetemi tanár változta a Rákóczi-emigráció történetét s ismertetve az ott nyugvó bujdosók sírjait s indítványozta, hogy bucsuzóljék még egyszer a síroknak el és tegyenek koszorút a sírokra. A lelkes szavakból könnyekig meghatott közönség elénekelte a Himnuszt. A társaság hazaindulása előtti napon, nagypénteken este még egyszer elszáradokolt a szentelt hantvakhoz s ott Zrínyi Iona sírjára kaméliából kötött virágkoszorút, Rákóczi sírjára babérgyözelemmel a nemzeti színű szalaggal s a felirattal: „Dicső szabadsághőseinknek a 200-ados évünnepén, 1703—1903.” A sír felett *Szédeczky* Lajos tartott beszédet s az egész társaság imádkozott. *Szédeczky* előbb Zrínyi Iona emlékéért dicsőítette, aztán így folytatta:

Vezérlő fejedelmünk! Irva hagyatd emlékiratodban, hogy csupán az a dicsőség vezérelt, hogy hazánknek régi jogait, szabadságát helyreállítsd. Ennek az őszintén hazaszeretettel köszönhetjük, hogy állami életünk visszaállított s törvényeinkbe iktattak, hogy Magyarország minden más államtól független ország. Ugy ősz nemzetünk köztudatában 200 év múltán is, mint a magyar hazaszeretettel eszményképe. Emlékeidet buszunkban nem hirdetik emlékoszlopok; de be vagy véve minden magyar szívbe. Kunyhóban és palotában egyaránt. A te *trópatól* danája mellett sírjuk el nemzeti hajdanunkat, a te *induló* elkeszt nagy tettekre; a te *felzavart* „hazáért és szabadságért” lebeg előtűnő hazafias tevékenység. És el-zárardokolunk sírodhoz (mint az igazbíró mohamedán a prófétaéhoz), hogy szentelt hamvait nyughejéneli erőt és lelkesedést merítsünk. Dicsőülj szellemek! A síroktól körül összesereglett száz magyar szívben az otthoni honfirtasak százezreinek szívdohogása nyilatkozik midőn hazafias kegyeleteit áldozunk dicső emlékeiteknek s tesszünk fogadást, hogy eszméitekhez mindig hívek maradjunk! A hazaszereteten, a hazáért való önfeláldozásban ti vagytok most is a mi vezéreink s a ti zászlótok alatt reméljük elérni Magyarországnak nagyságát, dicsőségét. Ezekkel az érzelmeikkel tesszük le a síroktól koszorúinkat: „Dicső szabadsághőseinknek a 200-ados évünnepén 1703—1903.”

A kirándulók *Thököly* Imre sírjára is osnáltatnak babérgyözelemmel szalaggal, melyet Izmidbe (Kis-Azsiába) a Konstantinápolyban maradt *Szédeczky* jog elvinni. A társaság nagy része húsvét szombatján visszaindult, egy része Brüsszába (Kis-Azsiába) ment át. A kirándulók résztvettek a pénteki szelamikon is az Yldiz-kioszkban, mint a szultán meghívottjai a belső udvarban. s lelkesen megénezték a mecsetből visszavert szulánt.

— **Halálozás** *Lengyel* István, a Természettudományi Társulat irodagazgatója és pénztároska hosszú szenvedés után e hó 13-án hajnalban 52 éves korában meghalt. Az elhunyt harminceket esztendőn át írárdhatlan, buzgó munkása volt a Természettudományi Társulatnak, mely öröklött tagját is gyászolja benne. *Lengyel* István az abanymegyei Pelső-kézsmárkon született középiskolát a sárospataki főgimnáziumban fizikai és matematika főiskoláiban tanult. A budapesti műegyetemen és egyetemen, a tanárképzésen végzte. Cikkeit irt a hetvenes években a *Honba*, aztán az *Ellenőrbe*, a *Természettudományi Közönybe* és más folyóiratokba. A megboldogult szerdán délután négy órakor fogták a gyászszobából (VIII., Eszterházy-utca 19.) a keresztutú temetőben örök nyugalomra helyezni.

Zseni Mór földbírtokos, a kunsági Zseni-család neszora, aki 53 évi boldog házasság után csak nemrég temette el hitvesét, húsvét vasárnapján meghalt életének 77. évében. Az elhunytban Zseni József a Nemzeti Szövetség társelnöke, az amerikai magyarok zászlóvivője, édesatyját gyászolja; gyászában a *Úr-úró*, *Turótvány*, *Kolozsvár*, *Tótna*, *Török*, *Bibó* és Szász-családok osztoznak kiterjedt rokonságukkal. A temetés kedden délután lesz Kiskun-Halason. A gyászszertartást *Széldy* Aron ref. lelkész végzi.

Tichl György nyugta marott miniszteri tanácsos tegnap a fővárosban meghalt.

— **A varróleány gyilkossága.** Az újpésti rablőgyilkosság tettesét, *Nepomuczy* Lipót 22 éves bécsi születésű asztaloslegényt a budapesti főkapitányság megkeresésére a bécsi rendőrség letartóztatta. Az elfogás a budapesti rendőrségnek telefonon történt részletes utbaigazítása nyomán volt lehetséges. A detektívok ugyanis kinyomozták, hogy *Nepomuczy* Lipót a gyilkosság napján este vonatra ült és Bécsbe utazott. Megállapították, hogy *Nepomuczy* Bécsben van egy gyerekkori pajtása, *Takács* Ferenc asztaloslegény, aki a *Panzer* gasszban lakik. Most már bizonyosra vette a rendőrség, hogy *Nepomuczy* ennél a barátjánál rejtőzik. Ezt a gyanút megerősítette egy levelezőlap is, amelyet *Takács* irt egy budapesti ismerősének, *Resner* György asztalosnak a Soroksári-utca 3. szám alá. Húsvétüi üdvözlét volt a levelezőlapon, amelyen *Takács* ezenkívül még megjegyezte:

— *Lipót is itt van*, mi tehát jól fogunk mulatni az ünnepekben.

A rendőrségnek nyomban tisztában voltak azszal, hogy ez a *Lipót* nem lehet más, mint *Nepomuczy*. Sürgősen kellett intézkedni, hogy a gyilkost eloják.

Bérczi Béla, az inspekción kapitány telefonon értesítette a bécsi rendőrséget, hogy *Nepomuczy* Bécsben *Takács* Ferenc *Panzer* gasszban lakásán rejtőzik, és utasította a bécsi rendőrséget, hogy *Nepomuczy* tartóztassa le. Délután 6 órakor már megjött Bécsből a válasz. *Nepomuczy* csakugyan *Takács* lakásán találták, ahol le is tartóztatták. Két karperec, gyűrű és négy óra volt nála, amelyek a szerencsétlen *Kubányi* Juliskák voltak. A gyilkosnál kisebb összegű pénzt is találtak. A rendőrség intézkedett, hogy a rablőgyilkost mielőbb Budapestre hozzák.

— **Bernarda nővér elbeszélése.** A multkori szocialista népgyűlésben be is mutatott közszegyi apaca, *Bernarda* nővér, akit huszonkét év után a klastromból kitétek, egy bécsi lapnak beküldött emlékiratban sajátokzó aláírásával megpecsételve, részletesen elmondja kitalizatióitának történetét. Nagyjából lapunkban is el volt mondva ez az eset, amelyet *Bernarda* nővér újabb adatokkal bővít ki, sőt végezetül a klastrom belső életének némely titkairól is elmond egyet-mást. Ismeretes, hogy ott kezdődött meg ellene a kemény eljárás, amikor egy kis hibát (ő maga sem röstelli beismerni ezt a csekélyke hibát) elkövetett. Kapott a növendékeitől egy-két apró ajándékot s nem jelentette be szabály szerint. Egy napon aztán a zongoraszóbat amelyben ideiglenesen elhelyezték, zárva találta, a homiját pedig nagy összevisszaságban az ajtó előtt látta. Tudniillik december 26-ikán este, amikor már ágyában volt, néhány nővér felkutatja a fiókjait és akkor ráakadt arra a néhány levélpapírosra, képeskére, szappanra, fogkefére amelyet ott tartogatót a zongoraszóbatban, amíg új cellát kap. A cellába tudniillik nem szabad az ilyen tárgyakat bevinni, amelyekkel az volt a szándéka, hogy továbbajándékozza őket. De nemcsak a zongoraszóbat hanem mind a többi máskülönbön használatlan helyiséget is lezárva találta. Így a klastromból ki lévően zárva, a kerbe kellett húzódnia, ahol december 27-ikétől kezdve teljes három hétig időzött a szelős kert házban. A kéréses, aki eleinte félt a kellemetlenségétől, a kérésére végre is megkönyörült rajta és melegezni engedte az üvegházban és enniavált is adott neki. A növendékek szülei előltek tudakozódní a klastromba, hogy mért nem ad órát, a nővérek mindenkinek azt mondták, hogy ő már nem létezik, s nem engedték őt a társalgóba.

— Azután — folytatja *Bernarda* nővér — az egész városban elterjesztették azt a hazugságot, hogy a lejjáfosom miatt *intézetbe* küldtek és ott engem jól foglalk. De mikor a szomszédok észrevették, hogy a kertben vágok, akkor nagy lett a felháborodás a városban. De ez még jobban bosszantotta a nővéreket s miáltal az üvegházban időztem, még sok mindentől is gonoszgatók követek el ellenem. Az asztalhoz sem merem menni s két éjjel az üvegházban aludtam... Február 14-én több hógy jart el az érdekeltemben. Este lelé Gizi, a kereszt leánykaja hozzám jött s elmondta, hogy bármely pillanatban elmeletemek, csak a püspöktől jöjjön meg a jóváhagyás. De a házba semmiképpen nem mehetek be többé. De Gizi igazságában tévesen beszélt, hogy rögtön menjek *Luxnéhoz*, akit jól ismertem. Többöször megkérdeztem Gizit, hogy jól érte-e. M kor biztosított arról, akkor megírttem vele azt a szerencsétlen leípést és kimentem *Luxnéhoz*, aki nagyon jól fogadott, azonban megtudtam hogy Gizi tévedett. Tisztességtelen módon nem akartam visszahagyni a klastromot rögtön visszamentem. Persze arról, hogy künn voltam nem hallgattak, s annyira vitték a dolgot, hogy a hatóság is megtudta esetemet. Február 16-ikán megjelent *Dr. Kovács* megvisszart, az az üvegházati megneztte Február 17-ikén ötödél órakor delután az üvegházból felbuktak és felszóltattak, hogy menjek el a giesdorfi társnázba. Ott volt a tőzsztelendő városi plébános is. Azt mondtam, hogy nem megyek oda mert tudtam, hogy en ott csak boldogtalannak érezném magamat. Arra azt felelték, hogy *rögtön oda kell hagynom a klastromot*.

Bernarda nővér aztán panaszos hangon elmondja, hogy 18-án reggel, aznap, amikor a bírósági tárgyalásnak kellett volna lennie, kitétek hogy elűlőn o-nan, ahol annyi idő óta bdog volt, évenkint zongoralelkével öt-hatszáz forintot keresett. Kitétek hatvan forinttal. És mindehhez a nővérek még azt is mondták, hogy *számár*, akiknek nem lehet hasznát venni. Pedig a gyűneelműjt nem kitalizatió, hanem gondozni kell. És kitétek az öreg keresztit is, aki részvétellel volt iránta.

A klastrom titkairól ezeket beszéli el: — Küñ ön elé vették annak, amelyekért büntetéssel, vezekléssel kell megszenvadni. Vannak könnyű, súlyos, súlyosabb és legsúlyosabb vétkek. Könnyű vétkektől ilyen büntetések vannak: *A verna*, vagy hosszában le kell fektüdni az apácának a földre. *A kereszt-telma* arca a földre fektüdni, a kart keresztben kinyitva. Térdelve, szétárt karral imádkozni. A reliktorium közepén térdelni vagy így eszleg *dehőbit sírja*l, vagy bekötött szemre. A reliktoriumban a kereszt alatt állni köztélel a nyakukban. Az ajtóküszöb előtt vagy a kápolna előtt venat fektüdni és mikor a nővérek jönnek processzióban, átmennek a *bühődön*. És ezek csak a könnyű büntetések. Meg kell még említenem, hogy a klastrom a viági rubákat, amelyet a nővérek belépésükkor hoznak, a helyett, hogy mint az a klastromhoz illenek, szegényeknek ajándékoznak, eladják, hogy a klastromot amely pedig szegénységet igazadalmat tett, zyparapítsák. És kereskednek a gyümölcsessel és a főzelék-

kel. A kert igen nagy, úgy hogy valamit el kellett adni, de annyit adtak el hogy a nővérek gyakran törtek ki panaszban, hogy megis csak jó volna, ha olykor nekik is jutna egy kis gyümölcs de fájdalom, mindent eladtak.

— **Öngyilkos ügyvédség.** Ma délben tizenkét óra tájban *Püster* Mátyas ügyvédség bátyjának, *Dr. Polizer* Gusztáv ügyvédnek az *Andrássy-ut* 25-ik szám alatt lévő lakásán revolverrel szíven lötte magát s nyomban meghalt. A szerencsétlen ember e hó 10-én jött fel Szolnokról a fővárosba, hogy magát súlyos ideggyá elen gyógyíttassa. Nyilván azért lett öngyilkossá, mert azt hitte, hogy betegsége gyógyíthatatlan. Különbön semmiéle írást sem hagyott hátra öngyilkosságára vonatkozólag. Holitását családja kérésére a lakásán hagyta a rendőrség.

— **Óriási tüzvész.** *Cadixből* jelentik: *A Compagnie Transatlantique* áruhaza amelyben 45,000 hordó petróleum van, kigyulladt. Az óriási hőség nagyon megreheztli az otást. A tüzoltók az árubázról 80 méternyire lévő puskaporraktárt igyekeznek megmenteni, ahol nagyon sok puskapor és robbanóanyag van. Az égő petroleum előfajza végett sok árkot ástak. Emberéletben eddig nem esett kár.

(x) **Tizenévtől fűrdőzés** és különféle hirdett szerek eredménytelenek voltak számos csusz- és közzvényes betegnél, de végre is a *Zoltán-téle* kenőcs használata által teljesen meggyógyultak. Ara 2 korona *Zoltán* gyógyárban, Budapest, V., Sétány-utca s Szabadság-tér száján.

(x) **Tavaszi fűrdőidény a Szt. Margitszigeten.** Az ideg- és szívbetegeknek, a vérszegények és dietetikus gyógykezelésre igényt tartóknak, a csuszos, közzvényes bántalmakban szenvedőknek legjobban ajánlhatjuk a szt.-margitszigeti tavaszi fűrdőidény alatti gyógykezelést.

Wölfling Lipót megalkudott.

Budapest, április 13.

Wölfling Lipót, néhány hónap előtt *Lipót Ferdinánd* néven Ausztriának örökös főhercege és magyar királyi herceg, már aláírta eszázári ura megbízásából az eléje terjesztett nyilatkozatot, amelyről eddig oly makacsul megtagadta aláírását. Ebben a nyilatkozatban a derék férfi lemondott minden rangjáról és megfogadta, hogy soha se teszi többé a lábát se osztrák, se magyar földre. *Wölfling* Lipót, akit valamikor oly nagyon szerettek összehasonlítani az ideális lelki-leltű *Orth* Jánossal, a nagy áldozatot akkora esomé pénzre váltotta föl, hogy megélt ezentul is uri módra és nem kell salétromot szállítania a tengeren.

Lipót *Ferdinánd* főherceg tudvalevőleg december 10-én titkon eltagyta Salzburgot, magával rántva nővérét, a szegény *Lujza* házi: trónörökösénét is. A szülei házból *Svájca*ba utaztak, ahol ugyanakkor megérkeztek *Adamovich* Vilma Münchenből és *Giron* nyelvtanár Brüsszélből. A feltűnést keltő kettős légyott előzményei és következményei még eléggé ismeretesek. A testvérek szökése néhány napig titokban maradt és csak midőn az affér békés elintézésére elhatározott volt, történt meg a hivatalos közlés. *Lipót Ferdinánd* főherceg Geniből levelet irt a császárnak és királynak és ebben lemondott minden rangjáról és méltóságáról, mire a *Budapesti Közöny*ben december 17-én közzétett legelsőbb kézirat röviden kiadja az utlevélel a főhercegeknek, megengedvén neki, hogy a *Wölfling* Lipót nevet viselhesse. *Wölfling* Lipót azonban, mikor volt kamarai előjárója, *Tóply* lovag. Átnyújtotta neki Genfben az uralkodó által küldött nyilatkozatot, hogy írásban is erősítse meg lemondását, okosabb gondolt és nővérenek ügyvédje, *Lachenal* utján, pénzbeli kártérítést követelt.

Makacságának sikerült engedékenységre bírni a bécsi udvart és *Wölfling* Lipót a mult pénteken délben aláírta *Montreuban* az eléje terjesztett nyilatkozatot, amelyet a bécsi titkos házi, udvari és állami levéltárba helyeznek el.

A nyilatkozat így hangzik:

Előszó. Lemondok mindazon igényekről és jogokról, amelyek engem születésemnél fogva mi a legelsőbb ház tagját megilletnek nevezetesen arról a jogról hogy engem, mint eszázári herceget, ausztriai főherceget és magyar királyi herceget tekintsenek, és legelsőbb belevagyással felveszem a *Wölfling* Lipót polgári nevet. **Másodszor.** Közönnel tudomásul veszem legelsőbb helyen megerősített lementésemet a katonai tsztráng alól, valamint elbocsátásomat a hadseregből.

Harmadszor. Tudomásul veszem az anyrgyapas rend és más rend tagjai közül való lételemet.

Negyedszer. Tudomásul veszem az udvartársi révén élvezett apanázsom beszüntetését és egyáltalán lemondok a szüleim után megillető örökségről, vagy a családi albólói esetleg ream eső hányadról.

Ötödik: Kötelezem magamat, hogy legelőbb enderely nélkül az osztrák-magyar monarchia és Bosznia Hercegovina határait sem állandó, sem ideiglenes tartózkodásra át nem lépem meg fogom szerzeni egy idegen állampolgárság kötelekbe való felvételem, de ez irányban előbb tudatom elhatározásomat a legelső helyen.

E szabad akaratból tett nyilatkozatom pontos és lelkiismeretes betartására kötelezem magam.

Wölfling Lípót e nyilatkozat aláírása fejében egyszerűsindenkorra 200.000 frankot kapott és azonkívül kikötött magának évi harmincezer frank apánást, amely havi 2500 frank részletekben fizetetik ki neki a toszkánai család magánpénztárából.

Kétségtelen, hogy Wölfling Lípót még többet remélt, de csakis azért elégedett meg ennyivel, mert már minden keresetlőrrésa bedugult és már nagyon szorították a bitelezől. Beszélk, hogy az alkudozások befejezését Wölfling Lípóttal, az az ígérete sietelte, hogy nem fogja feleségül venni Adamovics Vilma, Klóben a volt főherceg szerelmi mómora eloszlott és nagyon valószínű, hogy előbb-utóbb végképp szakított fog Adamovics Vilával. Uj barátai különben azt beszélk, hogy végképp Genfben telepedik le és megszerzi a svájci állampolgárságot.

SZÍNHÁZ, ZENE

Küry Klára ünneplése.

Budapest, április 13.

Nagyon nehéz sorrendet tartani annak az elmondásában, mi történt a Népszínházban a gyönyörű husvétünnep első estjén. Minthogy a közönség ez estén nem pusztán a Népszínház, nem is a magyar énekesszínpad, de általában az operett-zsáner ezidőszori Európaszerle legkiválóbb színjátékának ünneplésére készült, könnyű volt várni, még természetesebb látni a husvétünnepi előadás rendkívüli emócióit és mozgásait. Mégis az alkalom tette-e, a közönség igazságszóló kedve, vagy az ünnepeket élő művész népszerűsége és az örvendő érzés, amit viszontalásna támasztott: — egyremegy, de való, hogy a Népszínház a szerető, nemes és szívbéli tünéteknék ekkora példáját sohasé látta. Jelleme az estnek benne van abban a széles, hangos és izgatott morajlásban, amely a közönségen a kíváncsiság lázával futott végig, amikor a vasárnapi előadásban a szereplők Lili nevét először kiejtették. Jött azután maga az áhitott pillanat: Küry Klára megjelenése a színen. A kissasszony nyilvános pályán van. Olyanon pedig, amelyen vihar és napsgár rendetlen kergetőzik. Amikor ez a kettő eléri egymást, kialakul a színész boldogságának teljessége. Erezhette a kisszony abban a peroben, utána még hosszabb ideig, amennyi egy tapera valaha kimerve volt, álló félóra hosszát (színpadon örökkévalóság), hogy a közönség módietett hálás az ihletért, amelyet a deszkákra hozott. Egyszerre valóságos virág- és babéresz eredt meg. Férfiak, nők vegyest földszintről és páholyokból lelkesen és nekirpúlva pár pillanat alatt a színpadra varázsoltak egy kertet. Ehhez a szépséges földmunkához orkányszerű taps volt a biztató kíséret. Zugott végig a házon szüntelen, csendesített kissé, majd újra megeredt és mámoros zaj áramlása porzott fel a félkörben. Ismét kezdődik a virághullás, bokréta, babér kering, szárlagon a levegőben és lecsik a hálás, meghatót leány elé. Néhányat közülük kezébe kapva, könnyes szemekkel áll a szín szélén a rég nem látott Küry Klára. Meditálni minék, nincs is miért. Vannak percek, amelyek sok sürű kérdést oldanak meg egyszerre. Ilyenek voltak azok is, amelyekben a közönség a remegő művésznőnek meemultatta a szívét.

Hat óra tájban már óriás tömeg lepte el a színház előtt levő térséget és nézte a virágokat, koszorukat, figyelmes ajándékokat, amelyeket a kissasszonynak a közönség küldött öröme követéi gyánat. Jegy perze már napokkal előbb nem volt kapható. Ez ajándékok sorában is a legfeltűnőbb, talán példátlan is egy primadonna pályáján, az a remek díszszel készült szekrény, amelyben százezernél több színházlátogató aláírásával szives köszöntést küld Küry Klárának egy hódoló album. Minthogy sokkal többen, százzsalnál is többen ohajtották látni a nagy művésznőt, amikor hónapok után újból a Népszínház színpadára lépett, mint ahány ember a Népszínház nézőterén élér: — a közönség gyöngédsége megtalálta a módját annak, hogy az üdvözletét időtöbbször nemes és egyben maradandó formában vigye meg. Nagyszerű ünneplés közepette adták át Lili előadása előtt ezeket az aláírásokat Küry Klárának. A színpadra gyűltek a művész né pályatársai, a közönség köréből is sokan és Porzolt Kálmán igazgató szegődött a közönség szószólójává, a következőket mondta:

— Sajátságos szerepet fogok ma itt eljátszani. Csodálkozni fognak talán rajta, hogy a Népszínház közönsége megbízott engem, hogy az ő rendkívüli ajándékát a mi rendkívüli művésznőnknek adjam át. Talán van valami kvalifikáció arra, hogy mint a Népszínház igazgatója egyszerűsindén a közönség képviselője is legyen. Először is tagadhatatlan, hogy a közönségből én járok legtöbbször a Népszínházba. A második kvalifikáció az, hogy én fizetem a legmagasabb helyarat arra, hogy a Népszínházba járassak. S végül a harmadik kvalifikáció az, hogy a közönségnek legjellegesebb tagja én vagyok. (Ugy van! É.jen.) En lelkesedem legjobban a színházért; én szeretem legjobban a színház szemelézetét (Igaz, ugy van.) E hármás kvalifikáció alapján, egyszerű szavakkal nyujtom át a Népszínház közönségének nagyszerű ajándékát Küry Klárának. (Éljen.) Ime itt e szekrényben több mint százezer ember, a Népszínház közönsége jelentkezik hódolattal művésznője előtt. Néhány nappal ezelőt volt alkalmam e helyen több mint százezer embernek meleg köszönetet mondani azért, hogy ezt a színházat lelkesen pártfogolja, s íme most egy új százezer leadja névjegyét előle itt ebben a szekrényben szemléltetve, a legközelebbi hetekben a nézőtérén is meg fog nyilatkozni e közönség lelkesedése. Pontos mozzanat ez a színház életében: a közönség szeretetének ily impozáns megnyilatkozása a Népszínház mint kulturális intézet iránt és annak tagjaival szemben. Ime a a gyűlölese az uttörők nehéz munkálkodásának s a Népszínház jelenlegi nagy művészi erőinek. A közönség maga a nemzet, ebben van az erő, ebben van a hataóm, ez a fundamentum, melyen alapul az ország s annak minden kulturális intézete. Büszkék és boldogok lehetünk mindannyian, hogy a Népszínház bírja a közönség szeretét, és a mi művésznők büszke és boldog lehet, midón a nagy magyar közönség ily módon jelenik meg az ő tiszteltére. Ezt a szekrényt a közönség 100.000 aláírásával egy adom át s a művésznő úgy becsülje meg mindenkoron, mint egy ereklyét, mint egy megszentelt irigyláték, amelyben az ur szava, a közönség szava nyilatkozik meg. Egyetlen parancsot van benne, melyet követni kell s melyet követni is a művésznő: „Szolgálj a közönségnek!” S e szekrényvel együtt a közönség babérszörűit is ányujtom. Ime e babérről bizonyosság Isten és ember előtt, hogy Magyarországon van elég babér az arra érdemes tehetségeknek. — Azon a napon, melyen a nemes játéksíli képviselője, Küry Klára a színpadra lép, izléstelenséget nem szabad e színpadon elkövetni. Ily izléstelenség volna, ha én dicsőrném, én éltetném ma Küry Klárát. Dicséri és élteti őt a közönség. En azt a közönséget éltetem, mely a Népszínházat élteti. (Éljen élnzés)

Porzolt Kálmán igazgató után ama szervező bizottság nevében, amely az óriás album ügyét vitte Hegedüs Imre intézett meleg üdvözölő szavakat a művésznőhöz, aki mély meghatottsággal a következő szavakban mondott köszönetet:

A színész alkotása mulandó. A jutalom is, amelyben sikere kifejeződik, a taps, elcsattan. Ez a társulás a színész munkája és e munka eredménye közt. Mérhetelelen a halám a közönség iránt, a közönség hódolójává tesz, hogy a szive megtalálta a jutalmazásnak oivan módját, amely a szeretőt irott jele gyánat, örök, tölem immár éiválhatatlan. Mindeneknél jobban a színész érzi az ilyen kiüntetés értékét. Százezer embernek, férfiak, asszonyoknak leányokat, aki köszönt engem, százezerszer köszönöm én nagy meghatottsággal és hűséggel. E gyöngédség ormája, módja, tartalma, amely rendkívüli oivan mély érzéseket táplál bennem a százezrek mindegyikének kezei iránt, amelyek e lapok sokaságát megtöltötték. Boldoggá tesz, hogy ezt a nevezetes gyönyörű emléket átvehetem, hogy átvehetem a Népszínház színpadán hogy átvehetem kedves igazgatóm kezéből, kedves pályatársaim és azok körében, akik ilatos babérral idesereglettek. A jó Isten áldja meg mindnyájukat!

Nagy élnzés volt e formás, szép beszéd tartalma. Most a koszoruk átadása következett. Fel soroljuk közülük a következőket:

Küry Klárának — Porzolt Kálmán; Küry Klárának, a legnagyobb színpadi geniének — a százezer hódoló aláírás szervező-bizottsága; Küry Klárának, a magyar operett-színpad büszkeségének; Küry Klárának, az ihletett művésznőnek — száz egyetemí polgár; Küry Klárának, a művészi ideáknak — a VII. ker. volt iskolatársak szövetsége; Imádjuk Küry Klárát — a demokraták 1903. április 12.; Küry Klárának — a híres város; Küry Klárának — kolozsvári bámulói; Küry Klárának hódolattal — a tisztviselők; Küry Klárának — a tüzer-önkéntesek; Küry Klárának — a szegedi falatság; Szép husvét napján Küry Klárának — lipótvárosi tisztviselők; Küry Klárának — a Ferencváros polgárai; Mindnyáján csodáljuk Küry Klárát — a jászéivárosiak; A kolozsváriak — Küry Klárának; Küry Klárának — a technikusok; Küry Klárának — Pécs város közönsége; Küry Klárának — a kereskedők; Küry Klárának Lili estjén 1903. április 12-én — a terézvárosiak; Küry Klárának — a bécsi magyarok; Küry Klárának szeretettel — a demokratá asszonyok. Különbözn lelttnt a kolozsváriaknak nagy aranykoszoruja, temérdeksok egyéb ajándék, számos, aranykeretbe foglalt női arckép, virágok közé bujtatott galambok és egyebek.

Azután lelbebbt a függöny és következett a nagyszerű ünneplés a nyílt színen. Amikor újra meg újra felvarozott a taps, minden alkalommal a mérték tetejét látszott elérni. De a lelkesedésből, amelyből kitakadt, mindig új erőre kapott és megint rengeteg hosszan zugott a házon végig, amikor Küry Klára

az első felvonás végén a színpadot végig elbortó koszorukot, virágoktól környezetten megjelent. És megindultan a lámpák elé kellett jönnie még megszámlálhatlan sokszor, azt est során vagy hatvanszor és tizenegy óra elmult, mire a nézőtérén esőndőbe fulladt az est ünnepi zaja. Künn az utcán szakadó esőben mozdulatlan állott sorolat egy óriás tömeg és folytatta az óváciakat, amint a művésznő lakására ment. Még igen sokáig zugott utána a közönség ójenzése, amely az előadásban az est felé a maga jó hajlandóságának foglalta le.

A nagy művésznő pedig, akiben minde felindulás könnyű és mosoly szennazóciójában találkozott és aki játszott ugy, ahogy csak Isten tudnia engedte, betegeken sőt nagybetegen élte át az estét. Egy álló hétig kellett az ágyat őriznie makaos hűlés következtében és orvosai talma ellenére épett a deszkákra, hogy kötelességét a közönség és a színház irányában teljesítse. Nem engedte meg neki neki Ónodí professzor a játékokat a Casanova mai előadásán sem, de a művésznő ritka kötelességtudással nem hajlott a tilalomra és a tulzsulolt ház újabb, hatalmas tünéteése közepette betegen újra játszott. Rekedtsége a délután folyamán annyira súlyosodott, hogy Stoll Károly főrendező a közönség elnzését kérte és szives kiméleltét az ismétlések dolgában. A publikum túlaradó szeretettel ünneplte a kissasszonyt ez előadás során is, nagy élnzésék közepette kísérté lakásáig, ahol vártak rá — az orvosok. Most a kissasszony két, három napig pihenni kénytelen és e napok Ónodí tanár és Erney doktor, a művésznő házi orvosának gondos kezelése mellett meg fogják hozni a gyógyulást. Péntekre marad ehhez képest a *Kínai mézeslehet* kedvre kiütözt bemutatója is, amely iránt akkora az érdeklődés, hogy nemcsak erre az előadásra keltek el már a mult hétén az összes jegyek, de tömeges vásárlás történt a következő napokra is. A pénteki bemutatón szives örömmel fogja köszönteni a kissasszonyt a közönség, amelynek színe előtt a kötelességtudásnál is nagyobb kockázattal teljesítette e két est során művészi feladatát.

**** Prielle Kornélia nagybeteg.** Mint mély részvétellel értesülünk, *Prielle* Kornélia, a Nemzeti Színház nagy művésznője, súlyos betegem fekszik vas-utcai lakásán. A művésznő tegnapi este hirtelen oly rosszul lett, hogy ugy vitték ágyába és azóta eszméletlenül fekszik. Családja aggóva virraszt az őg művésznő mellett.

**** Városligeti Színkör.** A husvétünnep alatt a Városligeti Színkörben négy előadás volt, melyeket mindvégig nagy közönség nézett meg. Különbösen érdekes volt a hétidő délutáni, a *Cigány*, melyben nagy sikert aratott *Bessenyei*né Várnai Berta, ki intelligenciájával, szép játékával erős tehetség jelét adta. A közönség alakítását zajos tapsokkal fogadta s a művésznőt többször a függöny elé hivta. A többi szereplő is hozzájárult az előadás sikeréhez.

**** Magyar Színház.** A két husvétünnepn négyszer telt meg a Magyar Színház nézőtere, mindannyiszor *Hennequin* és *Bilhaud* pompás énekese bohóságának *A szobalány* (Nelly Rozer) előadásaira. A közönség ki nem fogyott a lotytonos kacagásból, állandó derülésben, sokszor nyílt színen is tapsokkal kísérté a csattanó jelenéseket és minden énekemot megiméltetett Husvétvasárnap este *Clemence* szerepét a hirtelen rosszullett *Marossi* Adóttól a III. felvonásban, *Abelovszky* Margit vette át, s ő játszotta husvétünnepi mindkét előadásban s teljes sikerrel. Az igazgatóság a hét minden estjére *A szobalányt* tűzte ki, *Lehár* Ferenc nagy operettjének, *A drótoslónak* bemutatója a jövő nétra marad.

**** A Nemzeti Színház bemutatója.** A *Nemzeti Színházban* pénteken lesz a bemutatója *Prém József* háromfelvonásos társadalmi vigjátékának, a *Léha* valagnak, amelyről a szerző az Akadémia Teleki-díját nyerte el. Az újdonságban *Helvey* Laura, Cs. *Alsóghy* Irma, *Paulay* Erzsé, *Náday* Ferenc és *Béla*, *Dezso* *Mihályfi* *Gál*, *Molnár*, *Gabányi* és *Körösmeszi* játszanak.

**** Blaha Lujza fellépése.** Holnap k dden *A bor*, *Gárdonyi* Géza falusi története 62-odszor kerü színre a *Nemzeti Színházban*. Ez alkalommal Eszter szerepét ismét *Blaha* Lujza asszony fogja játszani. A rendkívüli sikerű darab szereposztása egyébként most is ugyanaz, mint az eddigi előadásokon: Cs. *Alsóghy* Irma, *Liget* *Julieta*, *György*né, *Vizvári*né, *Genes*, *Ujházi* *Vizvári*, *Gabányi*, *Latabár*, *Faludi* játszanak a darabban.

**** A Berlini Deutsches Theater a Vignszínházban.** A *Vignszínházban* jövő kedden, e hónap 21-ikén kezd meg vendégszereplését a berlini *Deutsches Theater*. Dr. *Brahm* társulata, amely már annyira népszerű Budapestben, ezuttal is előkelő színvonalon levő műsorral érkezik hozzánk és mint a két legutóbbi esttendően, az idén is a modern német színpad legkiválóbb termékeit mutatja be. Ezek közt van *Dreyer* *Miksa* *Az élet völgye* című vigjátéka, amelyről a vendégszereplést megnyitják. A berliniek előadásaira már most válthatók jegyek. — Megemlítjük egyuttal, hogy a *Vignszínházban* a két husvétünnepnapon négyszer

adták zsulolt ház előtt a *Mici hercegnőt*. A vasárnapi előadásokon a szokásos rendezéstől eltérés történt. *Varsányi Irén*, a címszerep személyesülte ugyanis gyöngyökkel és bár eljátszolta nehéz szerepét, a társasági cake-walk táncot nem lejtette. *Rudó Aranka* helyettesítette a táncjelenetben, még pedig elismerésre méltó ügyességgel. A közönség zajosnag meglapította és meg is ismételtette a híres táncot. Hétfőn már ismét *Varsányi Irén* táncolta a cake-walkot és ő fogja azt eszentul táncolni a *Mici hercegnő* minden további előadásán. *Feydeau* nagyszerű bohóza a hét minden estjére ki van tűzve.

Uj Színház. E jól hangzó néven ma még egy színház nyílt meg husvét vasárnapján a fővárosban a kerepesi-úti 63. számú házban. A színház *Szalkay Lajos* igazgató vezetésére alakult és a vidék sok jeles tagjából van szervezve. Az előadások programja aktív és irodalmi értékű darabok egész sorozatából áll, benne egy a hazai mint a külföldi irodalom képviselő. Bemutató-előadásul *Balla Miklós* csinos prólogusa után *Géczy István* új darabja. *Csokonai Vitéz Mihály* került színre, amely Csokonai és Lilla ismert szereplőitörténetét viszi színpadra. *Géczy* ez új munkája kényesebb igények kielégítésére nem pályázik, de van benne sok szép poétikus részlet és ez biztosította a közönség zajos letésztését. A szereplők közül kivált *Barcsay Lórási*, a színiakadémia tavaly végzett növendéke, *Lilla* szerepét adta, új reményekre jogosítva azokat, akik már tavalyi vizsgáján dícsérték szép színpadi alakját, értelmes beszédét és nyugodt játékát. *Gy. Lónyay Procska* csinosan énekelte *Serly Lajos*nak szép dalait, a féltiszreplőkről is jól mondatunk. Az első este a szerzőt és *Barcsit* többször kitapsolták. Az igazgatónak avatott kezét láttuk az ügyes rendezésben, áldozatkészségét pedig a színházi nézőtér izléses átalakításában.

Csillag Teréz Aradon. *Csillag Teréz*, a Víg-színház kiváló művésznője, három estén vendégszerepelt az aradi Nemzeti Színházban. Az első estén *Hovosi József* darabjában, a *négy evszakban* lépett fel, a második-kon a *A kis mandarin* és a harmadik estén *Hercegy Ferencnek Gyurkovics-lánok* című vígjátékában lépett fel. Az utóbbiban *Mici* szerepét *Csillag Kári*, a művésznő leánya játszotta. A színház mind a három estén zsulóság megléte és a közönség elaraszította *Csillag Teréz* tapsal és virággal és meleg szeretettel jutottat *Csillag Klárának* is. Az utolsó este meleg hangulatából kivethető részét *Zilahy Gyula* tarsulatának két bucsuzó tagja is, *Mariházy Miklós*, aki ószól fogva a Víg-színház tagja lesz, és *Terényi aki Krecsanyihoz szerződött.*

Műsorváltás a Népszínházban. *Kéry Klára* kasszony rekedege a mai előadás alatt annyira fokozódott hogy a *hímei nézetek* bemutatás előadását péntekre kellett elhalasztani. Hónap az igazgatóság felkérésére *Pálmay Ilka* asszony lép fel a *Nebántsvárg* *Deniz* szerepében.

MŰVÉSZET

Pályázat könyvjezőre. A Nemzeti Kaszinó pályázatát hirdeti oly könyvjezőre (ex-libris), amely könyvtárának minden kötetébe beragasztatván, annak tulajdonjogát fejezze ki egyszerűen, érthetően és mindamellott művészesen. A könyvjező felirata: *A Nemzeti Kaszinó könyvtárából* legyen. A pályázaton csak magyar honpolgár vehet részt. Pályáznai lehet névaláírással vagy jellegű levéllel. Díja: 300 korona; határideje e hó 30-ika, amely napig a pályaművek az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum könyvtárába adandók be. Valamennyi pályamű legalább 8 napig ki lesz állva az Iparművészeti Múzeumban.

SPORT

A richmondiai versége. Az angolterő büszke címet nemcsak a prágai *Deutscher Football Club* vallhatja most már a magának. Mától fogva a *Budapesti Torva Club* is díszkedhet vele és talán több joggal, mint a osehországi németek. Már a szombati mérkőzés megmutatta, hogy teljesen egyenlő erő állanak egymással szemben, de akkor még nem sokan remélték a magyarok győzelmét, minthogy a richmondiai teljesen pihent erővel álltak a porondra, holott a C. S. F. C. már Prágában és Bécsben is mérkőzött.

Hajóst kivéve ugyanazon csapata állott ki a B. T. C.-nak, amely szombaton mérkőzött s a rengeteg nézőközönség, amely sűrűn tarkálott a női toailettektől szorongva látta, hogy a richmondiai ugyan csak kemény végét lojgja a dolognak s néhány lerohanást kivéve csaknem állandóan támadták, de az első féldő mégis eredmény nélkül végződött.

A második féldőben a magyarok jobban összedűték magukat és sűrűbben törték át az angol csapatort, lőnek a kapura s cornert is nyerne, azonban minden hiában, mert az angolok még jobban igyekeznek. De a magyar kapus csodával határos

ügyességgel védi állását, segítve Feytől, méltó társától. Az utolsó öt perc a legizgalmasabb, mert ekkor szorúlnak legjobban a mieink de végre leűtül a bírós a közönség és tapsolt: az angolok nem bírtak eredményt elérni.

Mi történik most? Mert hiszen a B. T. C. által felajánlott ezüstérem annak az angol csapatnak volt száma mely mindaddig mérkőzésből győztesen került ki. Az eredmény eldöntetlen lévén, az angolok újabb 15-15 perces mérkőzést proponálnak, amit a lelkes magyar fiúk, bár a közönség zajosnag ellenzi, el is fogadnak.

Feszült érdeklődés közepette indul meg hát újra a harc s az angolok körműszakadástól küzdenek de tízenöt perc elmúlik s eredmény megint nincs! A második féldő már leirhatlan izgatomban telik el. Nemesak a két küzdő csapat, hanem a közönség is teljes lélekkel vesz részt a játékban és nincs egy mozdulat, mely megfigyelés nélkül maradna. A magyarok mind gyorsabban támadnak s az angolok egyre jobban belezavarodnak, úgy hogy egyik back-jök roppant izgatottságában a II-es vonalon belül kézzel üti le a labdát, mit szabadugrással Buda élesen a kapuba lö! *A verseny előtti. A challenge után a magyarok a győzelem!* A nép nem bír magával s áttörve a kerítésen jüjongva emeli föl a nap hőseit, *Sellőt*, a magyar kapust és válain vizsik az öző öse.

A végküzde ennek tehát a C. S. F. C. és a B. T. C. között kellett volna e dőlnie, azonban vendége iránti tiszteletből a B. T. C. lemondott az elsősgé jogáról s így hétfőn mégis a két angol csapat mérkőzött.

Körülbelül 20,000 ember nézte végig az angolok mai, hétfői mérkőzését. Ugy a *Service*, mint *Richmond* legjobb igyekezettel s tudással versenyeztek s különösen pedig a *Service* igyekezett a győzelemre a B. T. C. serlegéért. Az első féldőben egyik fél sem ért el eredményt, a másodikban *Richmond*nak sikerült egy óvatlan pillanatban goalt lőni s ezzel eldönteni azt, hogy a szerge nálunk marad a jövő évig, mikor is újra ke l érte küzdenők.

Szerdán 5 órakor a műegyetemi F. C. mérkőzik a *Richmond*dal, s ha a M. F. C. jól lesz összeállítva s szorgalmasan tart training, nem lehetetlen, hogy a vasárnapi eredmény megismétlődik.

A'lagi lövésversenyek. Az idei verseny-szezon apériutja, étvág-gerjesztője, az alagi tavaszi meeting befejezést nyert husvételőtjén. A két utolsó verseny-napnak az idő sem kedvezett túlságosan s sokat értett a *freudenau* illatúts is. Az alagi lövészközönség háromnegyedrészre Bécsbe utazott fel s a-okat, akik megmaradtak nekünk, szintén jobban érdekelte a *Przedswit*-handikap és a *Háromévesek nagy handikap*-jének sorsa. És a könyvszekerem odskőrt, hanem — bécsi eredményekért ostromolták, hogy mi van *Gyopárral*. *Hazaival*? Közben egyre-másra aratta a diadalokat báró *Eltz*, s a második napon újból behozta *Fráter* *Zangen* Márkus, tízszeres pénzzel kárpótolva a múltkori hamis startért *Fráter* híveit. A versenyek részletes eredményeit itt következknek:

VII. nap.

I. Cserháti handikap. Díj 1200 korona, távolság 2000 méter. *Folberth J.* löhgy *Va banque* ja (báró *Eltz*) első gróf *Peasevich* A. Unberu-enje (tulajdonos) második *Czárán J.* Mr. *Jersey* (tulajdonos) harmadik. Azután *Ikaros*, *El Bratidór* *Rószalán* *Pikáns*, *Phidias*. Totalizátor: 10: 47. Helyrelogadások: I. 50: 178. II. 50: 134. III. 50: 90.

II. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távolság 1200 méter. *Ij Dávid E.* *Magaja* (báró *Eltz*) első, *Krausz J.* *Atulája* (Krause) második, *Jankovich B. Gy.* *Požánya* (Mr. *Brook*) harmadik. Azután *Melitano*, *Hajas*, *Mand*, *Orfraie*, *Sehogy*. Totalizátor: 10: 23. Helyrelogadások: 50: 74. II. 50: 228. III. 50: 88.

III. Katonatiszti-gátverseny. Díj 1500 korona. Távolság 2400 méter. *Merweldt M.* százasos *II* a *berekje* (Bogay) első, Magyar Gy. ezredes *Hajmetje* (br. *Reich*) második, *Merweldt M.* százasos *Kinkaja* a (br. *Reich*) harmadik, azután *Vieux Garcon* *Zobnata*, *Datura*. Totalizátor: 10: 44. Helyrelogadások: I. 50: 216. II. 50: 74.

IV. Igazgatósági akadályverseny. Díj 1800 K. Táv. 3200 m. *Világhy György* *Cserháti* (báró *Eltz*) első. *Mravik P.* *Nyájasa* (Hagelin) második. *Mr. Field* *Hastiram* (Pongrács) harmadik. *Rozmaring*. Totalizátor: 10: 17. Helyrelogadások: 50: 88 L. 102 II.

V. Felvérek akadályversenye. Díj 1500 K. Távolság 4000 méter. *Raus Fr.* *Tanbetyárja* (Tulajdonos) első, *Debreczeni J.* *Emike* (Havasi) második. *Bojtar* (Hagelin) harmadik, *Bró.* Totalizátor: 10: 28. Helyrelogadások: 50: 76 L. 120 II.

VI. Husvétii díj. Díj 1200 korona. Távolság 1800 méter. *Liptay B.* *Ornamentie* (Krause) első, gr. *Wenckheim D.* *Szemérmese* (Hagelin) második, *Krausz L.* *Paprikája* (Miklós) és gr. *Peasevich A.* *Madrida* (Mr. *Brook*) holtversenyben harmadik. Azután *Hugom Guerre*, *Windhund*, *Kényur*. Totalizátor: 10: 29. Helyrelogadások: I. 50: 72. II. 50: 62. III. 50: 68.

VIII. nap.

I. Nyeretlenek handicapja. Díj 1000 korona, távolság 1900 méter. *Gróf Peasevich A.* *Win-fal*-ja

(Mr. *Brook*) első, *gróf Esterházy E.* *Porlosa* (Horthy J.) második *Czárán Z.* *Hallatlan-ja* (Czárán J.) harmadik. Azután *Buzaka* *Akadály*, *Hajas*, *Nifalor*, *Markos*, *Honka*. Totalizátor: 10: 52. Helyrelogadások: I. 50: 104. II. 50: 93. III. 50: 319.

II. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távolság 2000 méter. *Zangen J.* *Fráter*-e (Zangen M.) első. *Liptay B.* *Páfrány-ja* (Mr. *Brook*) második, *Krausz L.* *Parinerin* je harmadik, azután *Fuchilas*, *Halađ*, *Musizza*, *Hallon*, *Innocent*. Totalizátor: 10: 84. Helyrelogadások: I. 50: 112. II. 50: 142. III. 50: 70.

III. Katonatiszti akadályverseny handikap. Díj 1500 korona. Távolság 4000 méter. *Gróf Merweldt M.* *Jocunde-je* (Reichenh) első, *gróf Schönborn Z.* *Grünzinger-je* (báró *Eltz*) második, *Mittenhuber K.* *Banda-ja* (Hagelin) harmadik, azután *Hogy volt*. Totalizátor: 10: 35. — Helyrelogadások: I. 50: 88. II. 50: 66.

IV. Gátverseny-handikap. Díj 1000 korona, távolság 2400 méter. *Jankovich B. Gy.* *Fáles* (Horthy J.) első. *Capt. Marc Mad* *Grile* (Eltz) második, *Liptay B.* *Ladylike-je* (Zangen M.) harmadik. Azután *Medious*, *Gerle H.* *Moderne*, *Wawel*, *Fiesco* *Arman*. Totalizátor: 10: 41. Helyrelogadások: I. 50: 78. II. 50: 70. III. 50: 82.

V. Katonatiszti gátverseny. Díj 1900 korona. Távolság 1200 méter. *Folbert J.* *Ingly.* *Probeweiseje* (Tulajdonos) első, *Haus* *Ingly.* *Benceje* (Tulajdonos) második. *Mittenhuber K.* *Ingly.* *Lavendele* harmadik. Azután *Paravent*, *Bakator*, *Nyalóka*, *Macadam*, *The-saurus*, *Alpenrose*. Totalizátor: 10: 20. Helyrelogadások: I. 50: 68. II. 50: 126. III. 50: 152.

VI. Vigasz-díj. Díj 1200 korona. Távolság 1600 méter. *Jankovich B. Gy.* *Gyömberje* (báró *Eltz*) első, *gróf Orschie P.* *Beesrágya* (Zangen M.) és *ij. Pason S.* *Colibri-je* (Erdőssy) holtversenyben második, *Liptay B.* *Üstökőse* (Horthy) negyedik, azután *Mordályi*, *Suny*, *Ikaros* *Morel*. Totalizátor: 10: 31. Helyrelogadások: I. 50: 100. II. 50: 412. IV. 50: 388.

A bécsi megnyitó versenyek két első napjának az idő nem kedvezett. Husvétvasárnapján az első mosta el a versenyeket, ma pedig hideg északi szél sűvített végig a versenytérén. Közönség mindkét napon szép számmal volt a *Freudenau*-ban.

Első nap.

I. Megnyitó-verseny. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. *Baró Springer G.* *Ferhapsje* (Lewiss) első, *báró Uchritz Zs.* *Darlingje* (Taral) második, *Mravik P.* *Detreje* (Kohlman) harmadik, azután *Akár-hogy*, *Lumpacius*, *Soori*, *Carmin*. Totalizátor: 10: 24. Helyrelogadások: I. 50: 55. II. 50: 60. III. 50: 87.

II. Kisebletti verseny. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. *Gróf Fries M.* *Maluprie* (Krousl) első, *báró Springer G.* *Példája* (Taral) második, *Mauthner V.* *Savilleje* (Soutnev) harmadik. Azután *Donnerwetter*. Totalizátor: 10: 23. Helyrelogadások: I. 50: 144. A másodikra helytét nem volt.

III. Eladókversenye. Díj 2000 korona. Távolság 1300 méter. *Baró Uchritz Zs.* *Gedahtja* (Zsebők) első, *Krausz L.* *Töpbürttyje* (Fries) második, *gróf Andrassy G.* *Gyöngyzeigete* (Heidt) harmadik. Azután *Olga*, *Mongolin* *Fanturage*, *Fangal*, *Henry Clay*. Totalizátor: 10: 41. Helyrelogadások: I. 50: 79. II. 50: 100.

IV. Předswit-handikap. Díj 10,000 korona. Távolság 1200 méter. *Dreher A.* *Retouja* (Huxtable) második, *gr. Bathány E.* *Ormódja* (Huxtable), második, *gr. Henck* *Mediatere* (Baines) harmadik, br. *Uchritz Zs.* *Passe* *parout* (Taral) negyedik. Azután *Ha.ah.* *Clavigo*, *Latourdic*, *Perlas*, *Charmant*, *Semper idem*, *György*, *lovag*, *Bergeret* *Babatünder*, *Gloria*, *Gyopár*, *Limonádé*. Totalizátor: 10: 130. Helyrelogadások: I. 50: 213. II. 50: 470. III. 50: 314.

V. Zsupán-verseny. Díj 3000 korona. Távolság 1600 méter. *Gróf Festekó T.* *Jenkins-e* (Bonta) első. *Gróf Esterházy* *Boitvar-ja* (Russel) második, *Mravik P.* *Toldi-ja* (Cohvan) harmadik. Azután *Bonanza*, *Casanova*, *Figyetem*. Totalizátor: 10: 64. Helyrelogadások: I. 50: 132. II. 50: 125.

VI. Nyeretlenek gátversenye. Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. *Aresin* *Fatton J.* *Sweet Loveje* (Poole) első, *gróf Telesi L.* *Prima* II.-e (Hedly) második, *Dreher A.* *Ajaja* (Huxtable) harmadik. Totalizátor: 10: 184.

VII. Akadályverseny. Handicap. Díj 4000 korona, távolság 3200 méter. *Heintseil F.* *Tostja* (Slinna) első, *Mautner V.* *Tokaja* (Poole) második, *báró Uchritz Zs.* *Kozma* *öccöse* (Sneybal) harmadik. Azután *May* *be*, *Princess Flo.* *Ralking*. Totalizátor: 10: 34. Helyrelogadások: I. 50: 65. II. 50: 89.

Második nap.

I. Művetlenek versenye. Eladóverseny. Díj 3000 korona. Távolság 2500 méter. *Krausz L.* *Elegie* (Martinkovits) első, *Lonosczy* *Kegeve* (Adams) második, *gróf Degeufed I.* *Camperdowne* (Spencer) harmadik, azután *Luttschifferin*, *Marignac* *Condoitere*. Totalizátor: 10: 45. Helyrelogadások: I. 50: 116. II. 50: 147.

II. Handicap. Díj 3000 korona. Távolság 1200 méter. *Krausz L.* *My Ladyja* (Sack) első, *Hertzog M.* *Saver* (Kronzil) második, *Gr. Bathány E.* *Jász* (Huxtable) harmadik. Azután *Mayor*, *Gallium*, *Cap-pelmeister*, *Allotria*, *Biztos*, *Amras*. Totalizátor: 10: 63. Helyrelogadások: I. 50: 131. II. 302: 163.

III. Weidlingani díj. Díj 3000 korona. Távolság 1300 méter. *Gróf Wenckheim D.* *Kontyosa* (Russel) első, *gróf Festetics T.* *Donaldja* (Bonta) második, *gróf Andrassy G.* *Sorrentoja* (Spencer) harmadik. Azután *Gyöngyvirág*, *Servus* *La Jeunesse*, *Jongleur*, *Mormiglen*. Totalizátor: 10: 95. Helyrelogadások: I. 50: 114. II. 50: 83. III. 50: 105.

IV. Háromévesek nagy handlopa. Díj 10.000 korona. Távoltság 1800 méter. Mravik P. Tolmács-a (Kowan) első, báró Königswarder H. Torquemada-ja (Russel) második, Blaskovits E. Valus-a (Van Dusen) harmadik. Egyedl L. Ruggiero-ja (Martinkovics) negyedik. Azután Pedicure, Sohasem, Ducrot, G'dur, Sanyi, Wampum, Rapsoda II., Lope de Vega Roz, maring II., Lator II., Estifény. Totalizátor: 10 : 268. Helyreugadások: I. 50 : 292. II. 50 : 94. III. 50 : 116.

V. Eladók versenye. Díj 2000 korona. Távoltság 1000 méter. Péchy A. Pihlster (Tarl) első, gróf Trautmansdorff L. Pizloszárja (Krousil) második, Dreher A. Mangovja (Fries), Luczenbacher M. Sebese (Leiner) holtversenyben harmadik. Azután: Lady Hinton, Mohamed, Tepla Pityke, Henry Clay. Totalizátor: 10 : 25. Helyreugadások: I. 50 : 71. II. 50 : 162. III. 50 : 64 és 81.

VI. Barátgyverseny-Handicap. Díj 3000 korona. Távoltság 2400 méter. Mauthner V. Voltja (Poole) első, herceg Auersperg F. Paillardja (Williamson) második, Dreher A. Bromja (Huxtable) harmadik. Totalizátor: 10 : 33.

VII. Freudenau akadályverseny. Díj 4000 korona. Távoltság 4000 méter. Herceg Taxis E. M. Corelli II.-je (Williamson) első, Mauthner V. Aconitja (Poole) második, Mauthner V. Cartelje (Rosack) harmadik. Totalizátor: 10 : 14.

Nyiltér.

Korytniczai ásványvíz

kiválóan elismert gyógyvíz gyomor-, bel- és aranyeres bántalmak ellen, máj- és lép-daganatoknál, sárgaság, székrekedés, epékóvek és húgvezeték-dilatáció ellen. Kapható: Földügazgatóság által Korytniczen, Edesváry L. Budapestben, Makovicszy Péter Liptó-Rózsahelyen, valamint az összes gyógyvizesoroknál.

Száson-megnyitás május 15-én.

Ujjonnan épült a legmodernebb fürdőnek megfelelően berendezett vizgyógyintézet. Reformált panziószerkezetet különös figyelembe véve. Az előző évi szerint, bármely órán minden fürdővendégnek külön szolgálatik ki.

Pénzárak: május 15-től június 1-ig, szept. 1-től okt. 1-ig, egy személy 6 kor., két személy 10 kor., három személy 15 kor., július 1-től aug. végéig egy személy 8 korona, két személy 15 kor., három személy 20 kor. Ezen árakban a gyógyhely- és szállásdíj is be van foglalva.

Bővebb felvilágosítást nyújt **Dr. Ormay József**, kir. tanácsos, főorvos, valamint a

Földügazgatóság Korytniczában

Vizgyógyintézet a budai Szt.-Lukácsfürdőben

A vizgyógykezelés minden neme, hidegmeleg-kezelés, meleg-villamos-fényfürdő, Massage, gyógytorna. — Állandó orvosi felügyelet. Prospektus kívánatra küldet. — Kéreményesen kiad a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága.

(Az e rovat alatt közöltéeknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Közzététel az Itélőtáblán.** A budapesti ügyvédi kamara a tábla Itélőtáblására a következő ügyvédekkel rendelte ki közzétételre: 1903. május 4-9-ig dr. I. tanácsos: dr. Rakovszky Géza, helyettesül dr. Reik Ferencot, a II. tanácsos: dr. Rose Henriket, helyettesül dr. Róth Dezsőt, a III. tanácsos: dr. Rózsa Vilmost helyettesül dr. Rózsavölgyi Manót. Május 11-16-ig az I. tanácsos: dr. Kusnyák Samut, helyettesül dr. Rudnyánszky Béát, a II. tanácsos: dr. Saecher Lipótot helyettesül dr. Sonaefter Józsefet, a III. tanácsos: dr. Scheffer Sándort, helyettesül dr. Schnitzer Jakobot. Május 18-23-ig az I. tanácsos: dr. Scoubert Emil, helyettesül dr. Schulek Géza, a II. tanácsos: dr. Schwarz Gyula, helyettesül dr. Sebestény Józsefet, a III. tanácsos: dr. Singer Izor Józsefet, helyettesül dr. Soós Bélát. Május 25-30-ig az I. tanácsos: dr. Springer Ferencot, helyettesül dr. Steiner Béát, a II. tanácsos: dr. Stern Józsefet, helyettesül dr. Sirem Tódort, a III. tanácsos: dr. Steuer Géza, helyettesül dr. Suhajda Istvánt.

TÁVIRATOK

Bécs, április 13. A király ma délután 1/2 óra körül Lainzba a Herms-villába hajtott és 1/3 óráig maradt Ferenc Szalvátor főhercegnél és nejenél.

Gibraltár, április 13. *Edvard* angol király ma délen elutazott Maltába.

Bukarest, április 13. *Károly* herceg kanyaróban megbetegedett. Állapota meggyűvő.

Róma, április 13. *Chaumier* francia közoktatásügyi miniszter ideérkezett az Académie de Rome szavéves jubileumára. Megérkezésekor *Nasi* o'asz közoktatásügyi miniszter, *Barrère* francia nagykövet és az akadémia tagjai fogadják.

Athén, április 13. Furtwängler német tanár Okhomonosban (Bothia) végzett ásatások alkalmával sok vázát talált olyan feliratokkal, amelyek teljesen hasonlóak azokhoz, amelyeket Evang talált a Knoszosban (Króla) kiásott tárgyakon, amely feliratokat eddig nem sikerült elolvasni.

Bordeaux, április 13. A francia szocialisták általános kongresszusa ma délelőtt nyílt meg *Cyprien*

elnöke alatt. A titkár felolvasta a külföldi szocialista szervezetek üdvözlő táviratait.

Algír, április 13. Az orosz hajóraj *Krieger* tengernagy parancsnoksága alatt ma reggel ideérkezett. A szökösök üdvözléssel fogadták.

Sanghaj, április 13. *Junglu* halála hírére az özeveg császárné táviratot küldött *Csangcsitun*nak, hogy Pekingbe jövelettel siettesse. — Az özeveg császárné rendeletet bocsátott ki, amelyben megasztalja *Junglu* érdemeit és holtá után ugyanolyan tisztességben részesíti, mint annak idején *Luhungcsang*ot.

A szász király Bécsben.

Bécs, április 13. A szász király április 27-én délelőtt érkezik Bécsbe. A pályaudvaron meg fog jelenni ő felsége is a főhercegekkel. A megérkezése után reggeli lesz gróf *Rex* szász követnél és délután diszbeid ő felségénél, 27-én este színházi díszelőadás, 28-án vadászkirándulás Lainzba, 29-én a király elutazik.

A Zenta Szent-Ilona szigetén.

Bécs, április 13. Távirati jelentés szerint a Zenta osztrák-magyar hadihajó 11-én hat napra Szent-Ilona szigetére érkezett. A hajón minden rendben van.

Loubet utja.

Páris, április 13. Loubet elnök tegnap este Marseillebe utazott, ahonnan Algírba megy. Az elnököt Delcassé külügyminiszter, Peleleán haditengerészeti miniszter és Fallières, a szenátus elnöke kíséri. Loubet elnököt a közönség lelkesen üdvözlötte.

Arles, április 13. Loubet elnök ma reggel fél 7 órakor ideérkezett. A pályaudvaron a hatóságok fogadták. Egy üdvözlő beszédre adott válaszában arra utalt az elnök, hogy a császárság alatt a köztársasági államforma visszaállításáért küzdött, majd azt mondta:

— A köztársaságért való lelkesedés a régi maradt. *Megsértene*, aki azt hinné rólam, hogy képes vagyok paktálni azokkal, akik a köztársaság ellen küzdenek.

Az elnök azután a jelenvoltak lelkes tüntetése között tovább utazott Marseille felé.

Aix, április 13. Loubet elnök délelőtt 1/2 óra körül ideérkezett és a prefekturára ment ahol a város hatóságait, továbbá a kerület összes polgármestereit fogadta. A fogadás után a zenekaroktól kísérve, a közönség lelkes ovációi között visszatért a pályaudvarra és tovább utazott Marseillebe, ahová 1/11 órakor érkezik.

Marseille, április 13. Loubet elnök gyönyörű időben érkezett ide és a pályaudvaron a maire üdvözölte. Az elnök köszönetet mondott s azután a prefekturára hajtott. Az utcákon egybegyűlt néptömeg ovációkban részesítette az elnököt és éllette a köztársaságot. A prefekturán tartott fogadás után banket volt a kereskedelmi kamarában. Loubet elnök kizárólag Marseille-i és gazdasági jövőjéről beszélt. A Caennebere-utóban egy incidens fordult elő. Négy embert, akik az elnök és szabadkőművesek ellen irányuló kiáltásokba törtek ki, letartóztattak. Ezeket a kiáltásokat egyébként tulharsogták a tömeg lelkesült ovációi.

Mezőgazdák kongresszusa.

Róma, április 13. Ma délelőtt nyitották meg a Kapitulumon a hetedik nemzetközi mezőgazdasági kongresszust. A megnyitáson jelen volt a királyi pár, a szenátus és a kamara elnöke, *Baccelli*, *Nasi* és *Cocco-Ortu* miniszterek, több államtitkár, az osztrák-magyar és a francia nagykövet és sok meghívott vendég. A kongresszus tagjait *Colonna* herceg polgármester üdvözlölte Róma városa és a parlament nevében. Azután *Baccelli* földmivvelésügyi miniszter és *Méline*, a nemzetközi mezőgazdasági bizottság elnöke üdvözlötte a kongresszust. A királyi párt megérkezésekor és távozásakor lelkes ovációkban részesítették.

Spanyol republikánusok.

Páris, április 13. A Havas-ügynökség jelenti Madridból: A fővárosban és a vidéken tegnap republikánus gyűlések voltak. A madridi népgyűlésen mintegy 15.000 ember volt jelen. *Costa* képviselő a monarchikus államformát támadta és azt mondta, hogy nemcsak a győzni fog a köztársasági eszme. A gyűlés után a résztvevők ezrei kísérték haza *Costát*, folyton a köztársaságot éltetve. A vidéki gyűléseken is a madridi gyűlés elnökeinek közlése szerint 800.000-nél több ember vett részt.

Barcelona, április 13. Ma itt nagy népgyűlés volt, amelyen mintegy 20.000 ember volt jelen. A gyűlés kimondta, hogy egységes köztársasági pártot kell alakítani, amelynek egyetlen vezére *Salmeron* legyen.

A forrongó Balkán.

Pétervár, április 13. A *Novoszt* állítólag megbízható forrásból arról értesül, hogy *Novakics* pétervári szerb követ a legutóbbi szerbini esemé-

nyek miatt visszahívását kérte és rögtön vissza akart térni Szerbiába.

Pétervár, április 13. A külügyminisztérium házikapólnájában tegnap gyűzmise volt *Scserbina* konzulért. Jelen voltak: az osztrák-magyar és a német nagykövet, a szerb és a bolgár követ, továbbá *Goncsev* százados, a bolgár fejedelem hadsegéde. Az utóbbi kezdeményezésére a Kazán-székesegyházban is tartottak gyűzmisét. — A *Novoszt* értesülése szerint *Goncsev* százados *Ferdinand* fejedelemtől sajátkezüleg irt levelet hozott, amely megemlíkezik a s pka-szorosi ünnepről és a bolgár nép hálijának és ragaszkodásának ad kifejezést.

Konstantinápoly, április 13. *Scserbina* orosz konzul halála alkalmából a szultán a porta és a diplomáciai testületnek tagjai részvétüket fejezték ki *Szinovjev* orosz nagykövetnek.

Cettinye, április 13. *Miklós* fejedelem *Scserbina* konzul halála alkalmából részvétáviratot küldött az orosz cárnak. A cettinyei orosz követség kapólnájában ünnepes rekviem volt, amelyen jelen volt *Mrvkd* herceg, *Seceglon* orosz miniszterrezidens és *Vukovic* montenegrói külügyminiszter.

A marokkói lázadás.

Madrid, április 13. A *Heraldo* jelenti Melillából, hogy *Mulej Amrani*, aki most beteg, három jutárt küldött Fezbe segítségért. Az utolsó harcokban elesett embereket még nem temették el. A Trajánát ostromló felkelők állítólag robbanó-aknákat készítettek. A támadás legközelebb várható. Sok felkelő élelmiszerek hiánya miatt elhagyta ezt a vidéket.

Madrid, április 13. Mint *Melillából* jelentik, a felkelők hatalmukba ejtették a *Frajana*-erődöt. A helyőrség egy részének sikerült elmenekülni Melillába.

Közgazdasági táviratok.

New-York, április 13. (Terményiössze.) (Zárati.)

Gyapot: New-Yorkban helyben 10.75 (10.50), áprilisra 10.52 (—), Júliusra 10.18 (0.—), New-Orleansban helyben 10.25 (10.15), — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.35 (8.35), Stand white Philadelphianban 8.30 (8.30), Refined in Cases 10.50 (10.50), Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50), — *Zev:* Western steam 10.25 (10.25), Rohe és Brothers 10.55 (10.55), — *Tengeri irányzata* állandó. — Áprilisra 52 1/2 (52.1/2), — Májusra 51.1/2 (50.1/2), — Júliusra 49.1/2 (49.1/2), — *Buzs* irányzata szabálytalan. — *Piros ósm* helyben 80.1/2 (80.1/2), — Ápr.-ra —, (—), — Májusra 73.1/2 (73.1/2) — Júliusra 75.1/2 (75.1/2), — Szept.-re 73.1/2 (73.1/2), — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2), — *Kévé:* iair Rio 7. sz. 5.1/4 (5.1/4), — Áprilisra 0.— (3.90), Júliusra 0.— (4.10), — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.05—3.10 (3.05—3.10), *Cukor:* 2.1/10 (2.1/10), On 28.90—29.90 (28.70—29.—), — *Riz:* 15.— (15.25 (14.50—, —), (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 13. (Terményiössze.) (Zárati.)

Buzs irányzata szabálytalan. — Máj.-ra 75.1/2 (75.1/2), — Júliusra 71.1/2 (70.1/2), — *Tengeri irányzata* állandó. — Máj.-ra 43.— (42.1/2), — *Zev:* Máj.-ra 9.90 (9.85), Jul.-ra 9.82 (9.80), — *Szalonna* short clear 10.12 (10.12) — *Sertisius:* Júliusra 17.35 (17.25), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZGAZDASÁG

A kereskedelmi utazók közgyűlése. A magyarországi kereskedelmi utazók egyesülete husvét vasárnapján tartotta 14-ik évi rendes közgyűlését *Auer* Róbert elnöklete alatt. A népes közgyűlés lelkesen fogadta a népszerű elnök tartalmas megnyitő beszédét, mely egyrészt konstataálta az egyesület szociális emelkedését, a kereskedelmi testületekkel való bensőszoilidaritását, másrészt pedig megnyugvással utalt a vagyoni megerősödére is.

Az elnök örömmel és büszkeséggel jelentette a közgyűlésnek, hogy az egyesület fennállásának 14-ik évében elérte célját s nemcsak a küzdő tagtársakat támogatgatá, de a kidőlt tagtársak aggrkoi ellátásáról is tisztességesen tud gondoskodni. Minderről különben részletesen beszámol az évi jelentés, melynek adatai közül kiemeljük a következőket: Az egyesület vagyona meghaladja a 140.000 koronát tagjainak száma 1063. Saját kiadásában havonként kétszer megjelenő közlönyt ad ki, mely az általános kereskedelmi érdekek keretében a magyar kereskedelmi utazók speciális érdekeit minden irányban megoltalmazza s a tagtársakat minden tekintetben tájékoztatja. Jótékony alapjaiból támogatja az elhalt tagok özvegyeit és árvaí, a nőtlen elhalt tagok szegény szüleit. Istápolja továbbá a bajba jutott tagtársakat s az elagott vagy munkátelven tagok közül ma már önek jutnak rendszer évi segélyt. Az évi jelentés beszámol továbbá arról a közérdekű munkásságról melyet az egyesület a soproni kongresszuson az alkalmazottak nyugdíja ügyében, az áru-részletgyűzlet megbeszédesére tartott ankélen, a bérletgyűzlet-rendszer reformja érdekében, a kamarai választói jog kiterjesztése szempontjából s általában kereskedelmi téren kifejtett,

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1903. április hó 14-én. A denevér.

Operett 3 felv. Egy francia vigjáték után írják Hafper és Gecece. Fordította Evva Lajos. Zenejét szerzette Strauss János.

Table with 2 columns: Names and Roles. Includes Eisenstein, Rosalinda, Frank, Orlovsky, Alfred, Falke, Gabor, Adél, Szojzer, Ida, Kornai, Melanie, Plattné, Frosch, Kertész, Blind, Mihalyi, Szilágyiné, Palocyné, Szikláné, Hegedűs, Dalnoki.

Kézlelte 7 órák

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. április hó 14-én.

A b o r.

Farszt-vigjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza

Table with 2 columns: Names and Roles. Includes Baracs Imre, Gyenes, Eszter, Blaha L., Matyi, Rózsabégyi, Gőre, Gábor, Ujházi, Baracsné, Alszegny, Göréné, Demjén, Szunyogvári, Györgyné, Durbiné, Vizvári, Rózi, Ligeti, Kácsa, Fludri, Mihalyi, Gabányi, Bige, Narcsiás.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. április hó 14-én.

Mici herceg.

Böhorát 5 felvonásban. Irta Feydeau Georges. Fordította Heltai Jenő.

Table with 2 columns: Names and Roles. Includes Stergiusz, Tancs, Arnold, Góh, Fecsenyev, Hegedűs, Moosapov, Balassa, Chandel, Tapolezai, Chopinet, Bárdi, Szlovicsin, Fenyvesy, Kirschbaum, Győző, Igazgató, Szerényi, A herceg, Varsányi, Chauvel, Vendrey, Sabine, Nőgrádi.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. április hó 14-én.

Előszór:

Khainai mézesetek.

Nagy operett 3 felvonásban. Irta George Dance. Fordította Fái J. Béla és Faragó Jenő. Zenejét szerzte Howard Talbot.

Table with 2 columns: Names and Roles. Includes Hang-Csao, Nyárai, Fi-Pi, Kury, Zu-Zu, Hegyi, Mi-Mi, Harmath, Ceipi-Csop, Ljvári, Florie, Balázs, Hi-Lung, Solyomosi, Violet, Szivári, Sámuel, Kovács, M. Hatterton, Szirmai, Mary, Kápolnai, Mrs. Brown, Láng.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. április hó 14-én.

A szobaleány.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Irta Hennequin és Billhaud. Fordította Mérei Adolf.

Table with 2 columns: Names and Roles. Includes Albert, Tollai, Jean, Károlyi, Legris, Boross, Nelly, Rozier, Horváth, Lavrette, Szilágyi, Valentine, Szolostei, Francois, Kornai, Clemence, Marosi, Auguste, Iványi.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. április hó 14-én.

Egyiptom.

Iris Rath István. Kézlelte 7 1/2 órák.

RÉMI-MULATÓ

Király-utca 71. sz.

Ma, kedden visszavonhatlanul utolsó

2 bucsu előadása

a Leonidas-társulatnak főnyes műsorral. délután 4 órák High-Life sportművelés, este 8 órák bucsu-estély. Mindkét előadásban a szenzációs „Looping The loop” bemutatásával.

Nappali pénztár egész napon át nyitva. A társaság e hó 18-án a bécsi Colosseumban kezdi vendégjátékát.

Fontos az érdekelteknek tudni, hogy míg egyéb fajta keserűvízektől egy egész pohárral szűkségeltük, addig hathatós már fél pohár

IGMANDI KESERŰ-VIZ

mint kitűnő étvágyat hozó, természetes gyomortisztító és hashajtó. Ize nem emésztős sós, hanem könnyen bevehető kellemes keserű. Úvege 60 fillér.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos: Schmidtthauer Lajos gyógyszerészeti Komáromban.

Raktárak Budapestben: EDESKUTY L. és LUX M. cégéknél.

Millstatt tó-fürdő

Carintiában.

egy órányira kocsin a Dráva mellett Spill állomástól, most már ugyazszerűen az ország legkedveltebb nyári üdülőhelyek egyikévé lett. 2 orsz. és egy hitvégigvezényelt, gyógyvizes, naponként 3-4000 posztosokételek, (fürdő)szobák, igen egészséges, egyhő és emellett még sok más mellet éjszakai, forrási, szép aduak, ártóanyagok, villamos világítás, remek kirándulások a környék szigalag, gőzhajókkal vagy kocsin, igen jó és olcsó vendéglő, valamint magánlakások saját konyha szerződéssel. Hűtőgép és meleg fürdő, szertár, arató- és villanygép. Felújítottakal ingyen szolgál.

Millstatt község előjáróság.

A 19206. számú

„Ujtások kocsikon”

című, 1900. április 17-ről kelt magyar szabadalmomra vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „TV. V. 2352” alatt továbbítás végett Mosse Rudolfnak Bécs I., Seilerstätte 2. intéződének.

A 18384. számú

„Tehermentesített kormányzó szörkezet hajók számára”

című, 1898. február 28-ról kelt magy. szabadalmomra vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „TV. G. 2330” alatt Mosse Rudolfnak, Bécs, I., Seilerstätte 2. kórtnek.

Május hó 1-ig 20% engedmény

Butor

Legnőmabb izléssel készített szalon-, ebédlő-, háló-, leány- és uriszobaberendezések nálunk irásbeli jóállás mellett megjelő nagy választékban eladásra készen állanak. - Vidékre biztosított szállítást.

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA

Budapest, Kerepesi-ut 12. sz. (Sip-utca sarkán.)

Szolid árak.

Mautner Henrik

butorszállítási és beraktározási vállalat

BUDAPEST, VIII., József-körút 21.

Szárak raktárak.

2 ritól, 2 méter, hogy a székelyek el kellene költöztetnünk, Szapadlász nélkül is, Fogházak falamban nélkül - igen kedvelt fogházok, meztelen, Fagorvos, Dr. Neufeld, Kassai Lajos-ut. 14. és a Hungarokan délkül a kék.

Előkerítés

Május vagán is teljes sikerrel ültethető örökös, különösen a földművelés, kül- és belkerítés, 6 forint, kétféle, elegáns szék méterkerítésre, Argyezék, közlelés utasítás ingyen. Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

Butoráruház!

VII., Erzsébet-körút 23.

Részteljesítésre

is saját készítményű, szilárd anyagból készült kárpított-butorkok, u. m. nagy, közlelés, szék, dívanok, ottománok, hálótrónok, kiemelhető matraccal és más főkak, szőnyegtrónok, árnyékos, szőnyeg, szőnyeg, mindenmennyiségű, ebéd- és hálószoba butorok, konyhatör, vashatör, díszítőgömbök, gondosan járó ingrádák, kütőnő ruganyos acélszorongó Ágylétek méret szerint.

Náthán Ignác

Budapest, VII., Erzsébet-körút 23.

Szabadalmakat

kieszközlő és értékesít az összes államokban.

Weisz Sándor

hites szabadalmi ügyvivő BUDAPEST, IV., Gizella-tér 2. sz. (Váci-utca sarkán.)

Tűzmentes pénzszekrényeket, kasszettákat,

villamos vezérlő pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolópreceket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállít

HESKY TESTVÉREK

cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára Budapest. VI., Szabolcs-ut 4 Erdély részére foraktár

BENENYIK VIKTOR

vas-nagykereskedés Kozlovár.

Elegáns fénykép

elégáns kivitelben, igen jutányos áron. Makart képek drbját I. frtrét. Vidéki kis képek utáni nagytások lelkiismeretes pontos kivitelben készíttetnek.

Waitzner

fényképzéssel műtőzete Budapest, Erzsébet-körút 20

Butor

osak jó minőségű Hálószoba, kredenc, szőnyeg, dívan, asztal, szék, lámpa, könyvtár, urfi fotó, ottomán, szőnyeg, szőnyeg, u. m. p. m. egy egyezkedés is, nagyon elegáns, eladás nagyban és kisben. Vidékre gondosan szállított. Hírlapok. Csak VI. Teréz-körút 40. szám Steingerer Manó butoriparossal.

KOCH-féle mértékostály leggyorsabb irásnak megfelelő ruhákat szállít, előny vagy felöltőt 24 frttól feljebb.

Papirlemez

100 kilogramként 16 korona budapesti vasut-hoz szállítva készpénz fizetés mellett ifj. Fréger Samu VII. Károly-körút 9. Telefon 17-27.

Előkerítés

Gleditschia csemetek és magvak.

Ezer darab kétéves csemete ára 6 forint, elegendő kétszáz méter kerítés örökítéséhez.

A csemetek 2 éves, egy méter magas, botvaságyúak. Örökös, tövön, igen gyorsan fejlődő, sűrű, szőlő. Ez az egyedüli, melyből elő örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esékly kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Nagyobb és kisebb birtokok, hogy-községek, legelő, udvarok, majorkák, kertek, temetők stb. stb. a legolcsóbban egyszerűszeremenkorra kelccsel zárhatók kerítettek körül. Felőnye még az is, hogy egész május hónapig a legjobb eredményvel ültethető.

Minden rendelkezéshez kiegészítő elíteltés útján az készült utasítás mellékeltek.

Bővebb tájékozás végett szíves fénynyomatú díszes Argyezék ingyen és bérmentve küldetnek, rendelést közzétek, névelők. Az Argyezékek között egy oly könyvet, kár szel, az címre, egy levelezőlapon tudják, hogy nincsen az a ház vagy család, ahol annak tartalmát haszonra ne fordíthatnák, városban, falun, pusztán, gadag vagy szegény családok egyrészt, így meg kövönk az árdekelés útján, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemény foglaltatik, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Cím: „Ermelléki Elő Szőlőoltvány-Telep” Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

DÓCZKI M.

Budapest

Kerepesi-ut 10. sz.

Legnagyobb és legszolidabb cipőraktára,

küld kizárólag saját készítésű, feltűnő elegáns, igen csinos és rendkívül tartós férl-cipőt:

Legújabb amerikai box vagy lakk Derby-bekancs --- 4.50 Szalonkai filés v. cugos 4.20, gombos --- 4.50 Francia sevró filés v. cugos 4.20, gombos --- 3.20 Amerikai box filés v. cugos 4. --- gombos --- 4.50 Borja- vagy zergebőcse kinyugozó 3.20, filés 3.50 Szarvas-, kentyl- vagy kintabőrű, filés lábak --- 4.20 Sárga filés v. cugos 3.50, amerikai bogyabőrű --- 4.50 Borbőrű angol bekancs 3.50, sárga bogyabőrű --- 4.50 Tiszti lakk v. tükörbőrű 4.20, katonabekancs --- 4. ---

női cipőt: Legújabb szürke szarvasbőr, filés 4. --- gombos --- 4.50 Francia sevró filés v. cugos 4.50, gombos --- 4.50 Amerikai box filés v. cugos 3.50, gombos --- 4.50 Zerge v. herold filés v. cugos 3. --- gombos --- 3.40 Szalonkai filés v. cugos 3.40, gombos --- 3.80 Sárga filés v. cugos 3.20, bogyabőrű 3.50, gombos --- 3.70 Sárga v. fekete filés v. cugos filés 2.40, szürke 2.80 Zerge v. lakk kivaros 1.50, kivaros filés 2. --- szürke 2.20 Eberlaatin filés 1.50, szűcs, selyem cugos --- 2.60

Grófai raktár mindennem gyermekcipőkben. C. Kneip, Nándal, házi, torna- és sárcipőkben. st. stb. A most megjelent több száz ábrás legújabb Argyezék, csomagolás és szállítással legyen. Vidéki megrendelések lelkiismeretes azszközlötnek. Nem megfelelő kiadásért. 10 forintot felül bérmentve.

FOVAROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagyművészes Ir. Ma, nagy előadás.

Dorottya

Offenbach Jacques operettje Mariot tréfas magánjelentés

The Florida Creole Girls

Baumann kacsagató Cake-Walk paródiája Simon és Paris Sam Elton, „Monna Vanna” és a többi elsőrangú műsorom.

Színházak heti műsora.

Table with 6 columns: Day, M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Vieszínház, Népszínház, Magyar színház. Includes Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, 4. E. Vasárnap este.

Nyomatott a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgóipén, Budapest, IX., Üllői-ut 26.

A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszterium által kiadott

„HIVATALOS KÖZLÖNY”-ben

megjelent

TANTERVEK:

A középiskolai tanítás tervei 40 fill. (A „Hivatalos Közlöny” 1899. évi 11-ik száma.)

A felsőbb leányiskola tanterve 60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1901. évi 15-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító-és tanítóképző intézetek tanterve 60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

A magyar iskolai helyesírás szabályai

30 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 7-ik száma.)

Az összeg előre való beküldése esetén bérmentve. Kaphatók a „Hivatalos Közlöny” kiadóhivatalában:

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Andrássy-út 21. sz.